

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

PREHEAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie I./2019
Senát I

Nález:

spisová značka	I. ÚS 238/2018
populárny názov	kumulácia dovolacích dôvodov
sudca spravodajca	Peter Brňák
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	28.11.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Dodatkový protokol k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov
analytická právna veta	Pokiaľ sú v dovolaní súbežne uplatnené dôvody prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 420 Civilného sporového poriadku, ako aj § 421 Civilného sporového poriadku a Najvyšší súd Slovenskej republiky sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 Civilného sporového poriadku, poruší tým právo na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľka v podanej sťažnosti uviedla, že vystupovala v procesnom postavení žalovanej v konaní vedenom na okresnom súde o určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva. Rozsudkom zo 14. júla 2016 okresný súd určil, že do dedičstva po nebohom patria v rozsudku bližšie špecifikované nehnuteľnosti. Proti tomuto rozsudku podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd tak, že rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Sťažovateľka podala proti rozsudku krajského súdu dovolanie, ktorého prípustnosť oprela o dôvody podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľky odmietol s tým, že dovolanie nie je podľa § 420 písm. f) CSP prípustné, a s poukazom na právne závery vyjadrené v rozhodnutí veľkého senátu občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu sp. zn. 1 V Cdo 2/2017 z 19. apríla 2017 sa nezaoberal prípustnosťou jej dovolania z hľadiska § 421 ods. 1 CSP. Predmetom sťažnosti sú tvrdenia sťažovateľky, že napadnutým rozsudkom krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu boli porušené jej základné práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 dodatkového

	protokolu.
z odôvodnenia	<p>K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru</p> <p>Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci.</p> <p>Súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo na prístup k súdu. Slovenská republika, ako aj všetky jej orgány verejnej moci má pozitívny záväzok aktívnym spôsobom zabezpečiť, aby práva a slobody garantované jej právnym poriadkom neboli oprávneným subjektom pod jej jurisdikciou len formálne garantované, ale aby tieto práva a slobody boli „prakticky a efektívne“ dosiahnuteľné. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že do obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy patrí aj ochrana, ktorá sa účastníkovi poskytuje v konaní o opravných prostriedkoch. Ak účastník konania splní predpoklady vyžadované zákonom pre poskytnutie ochrany v opravnom konaní, všeobecný súd mu túto ochranu musí poskytnúť (napr. II. ÚS 78/05, II. ÚS 249/05).</p> <p>Námietka sťažovateľky týkajúca sa ňou tvrdeného porušenia označených práv napadnutým uznesením najvyššieho súdu je založená na argumente, že ak najvyšší súd odmietol dovolanie sťažovateľky bez toho, aby sa zaoberal prípustnosťou a dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, zatiaľ čo zákaz kumulácie dôvodov prípustnosti dovolania nevyplýva zo zákona, porušil jej právo na spravodlivý súdny proces.</p> <p>Ústavný súd v prvom rade konštatuje, že jeho úlohou nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Ústavný súd je v súlade so svojou všeobecnou právomocou vyjadrenou v čl. 124 ústavy súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Táto právomoc spolu s právomocou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy mu umožňuje preskúmať aj napadnuté rozhodnutia všeobecných súdov, avšak iba z hľadiska, či tieto rozhodnutia, resp. v nich vyslovené závery sú alebo nie sú v súlade s ústavno-procesnými zásadami upravenými v ústave.</p> <p>Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré im predchádzali, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmania vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlivo a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95).</p> <p>Z tohto hľadiska pristúpil ústavný súd k preskúmaniu napadnutého uznesenia najvyššieho súdu. Najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia okrem iného uviedol: „12. Žalovaná prípustnosť podaného dovolania vyvodzuje z § 420</p>

písm. f/ CSP a zároveň z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Otázka možnosti súbežného uplatnenia dôvodov prípustnosti dovolania v zmysle týchto ustanovení CSP bola riešená veľkým senátom občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktorý v uznesení z 19. apríla 2017 sp. zn. 1 VCdo 2/2017 konštatoval, že: a/ kumulácia dôvodov prípustnosti dovolania v zmysle § 420 a § 421 CSP je neprípustná, b/ ak sú v dovolaní súbežne uplatnené dôvody prípustnosti podľa oboch uvedených ustanovení, dovolací súd sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 CSP, c/ ak sú v dovolaní uplatnené viaceré vady zmätočnosti uvedené v § 420 písm. a/ až f/ CSP, dovolací súd sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí výlučne na skúmanie prípustnosti dovolania z hľadiska existencie tej vady zmätočnosti, ktorá je v tomto ustanovení uvedená na prednejšom mieste. Uvedeným rozhodnutím veľkého senátu, sú senáty najvyššieho súdu viazané (§ 48 ods. 3 veta prvá CSP). Vec prejednávajúci trojčlenný senát najvyššieho súdu, riadiac sa právnymi závermi vyjadrenými v označenom rozhodnutí veľkého senátu, skúmal prípustnosť dovolania žalovanej len podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP (nezaoberal sa teda prípustnosťou jej dovolania z hľadiska ustanovenia § 421 ods. 1 CSP).“

V kontexte sťažostnej argumentácie sťažovateľky je predmetom posúdenia zo strany ústavného súdu otázka, či je z ústavného hľadiska udržateľný taký prístup najvyššieho súdu ako súdu rozhodujúceho o dovolaní, v zmysle ktorého ak sú v dovolaní súbežne uplatnené dôvody prípustnosti podľa ustanovenia § 420 CSP, ako aj § 421 CSP, dovolací súd sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 CSP.

Vzhľadom na nejednotnosť názorov ústavného súdu prijal k tejto otázke ústavný súd uznesením č. k. Plz. ÚS 1/2018-22 z 25. apríla 2018 zjednocujúce stanovisko, ktorým sú jednotlivé senáty podľa § 6 poslednej vety zákona o ústavnom súde pri rozhodovaní v ďalších obdobných veciach viazané: „Pokiaľ sú v dovolaní súbežne uplatnené dôvody prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 420 Civilného sporového poriadku, ako aj § 421 Civilného sporového poriadku a Najvyšší súd Slovenskej republiky sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 Civilného sporového poriadku, poruší tým právo na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.“

Rovnako, pokiaľ sú v dovolaní uplatnené viaceré vady zmätočnosti uvedené § 420 písm. a) až f) Civilného sporového poriadku a Najvyšší súd Slovenskej republiky sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí výlučne na skúmanie prípustnosti dovolania z hľadiska existencie tej procesnej vady zmätočnosti, ktorá je v tomto ustanovení uvedená na prednejšom mieste, poruší tým právo na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.“

Prijaté zjednocujúce stanovisko ústavného súdu je plne aplikovateľné aj v prerokovávanej veci, ústavný súd sa s ním v plnom rozsahu stotožňuje a v podrobnostiach naň odkazuje.

Ústavný súd tiež v tejto súvislosti poznamenáva, že zo strany najvyššieho súdu medzičasom došlo k zrevidovaniu stanoviska vysloveného v uznesení veľkého senátu občianskoprávneho kolégia sp. zn. 1 V Cdo 2/2017 z 19. apríla 2017, a to uznesením veľkého senátu občianskoprávneho kolégia sp. zn. 1 V Cdo 1/2018 z 21. marca 2018, v ktorom najvyšší súd vyslovil, že kumulácia dovolacích dôvodov podľa § 420 a § 421 CSP je prípustná.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že pokiaľ sťažovateľka v podanom dovolaní uplatnila súbežne dôvody prípustnosti dovolania podľa § 420 ods. 1 písm. f) CSP, ako aj podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP a najvyšší sa v napadnutom uznesení pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzil len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 ods. 1 písm. f) CSP, porušil

tým základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Keďže napadnutým uznesením najvyššieho súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd toto uznesenie zrušil (čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde) a vrátil mu vec na ďalšie konanie [čl. 127 ods. 2 v spojení s § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde; bod 2 výroku tohto nálezu]. V ďalšom konaní bude najvyšší súd viazaný vysloveným právnym názorom ústavného súdu (§ 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde).

Vecným zaobraním sa sťažnosťou vo vzťahu k namietanému rozsudku krajského súdu ústavnému súdu bráni princíp subsidiarity vyjadrený v čl. 127 ods. 1 in fine ústavy, a preto rešpektujúc zásadu vlastného sebaobmedzenia a zdržanlivosti (PL. ÚS 3/09, I. ÚS 76/2011, PL. ÚS 95/2011), ústavný nepovažoval za potrebné zaoberať sa namietaným rozsudkom krajského súdu, ktorý bude predmetom posúdenia zo strany najvyššieho súdu po vrátení veci na ďalšie konanie. Ústavný súd v tejto súvislosti prihliadol aj na zásadu minimalizovania zásahov do právomoci iných orgánov verejnej moci, keďže nálezom zrušujúcim rozhodnutie o poslednom procesnom prostriedku, ktorý zákon sťažovateľke na ochranu jeho práv poskytuje, sa vytvoril priestor na ochranu namietaného porušenia týchto práv v rámci sústavy všeobecných súdov (obdobne pozri napr. IV. ÚS 128/07).

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd sťažnosti vo zvyšnej časti nevyhovel

K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu

V súlade s čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva. Predchádzajúce ustanovenie nebráni právu štátov prijímať zákony, ktoré považujú za nevyhnutné, aby upravili užívanie majetku v súlade so všeobecným záujmom a zabezpečili platenie daní a iných poplatkov alebo pokút.

Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva sťažovateľky na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu ústavný súd uvádza, že v nadväznosti na vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a zrušenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu sa v súlade s doterajšou judikatúrou ústavného súdu (II. ÚS 182/06, IV. ÚS 311/08) otvára priestor na to, aby sa najvyšší súd a následne prípadne aj krajský súd samy vyrovnali s ochranou práv hmotného charakteru. Ústavný súd preto tejto časti sťažnosti sťažovateľky nevyhovel, uprednostňujúc právomoc všeobecného súdu na ochranu subjektívnych hmotných práv účastníkov konania pred ochranou v konaní pred ústavným súdom.

Ústavný súd rozhodol:

Základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 14. marca 2018 porušené boli.

Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 14. marca 2018 zrušuje a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

Ústavný súd priznal sťažovateľke náhradu trov konania a vo zvyšnej časti

	sťažnosti nevyhovel.
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESĽP a iných súdov	II. ÚS 78/05, II. ÚS 249/05 Plz. ÚS 1/2018 NS SR: 1 V Cdo 2/2017, 1 V Cdo 1/2018
súvisiace právne predpisy	zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok
klúčové slová	dedenie, dedičstvo-dedičstvo dovolanie-prípustnosť nehnutelnosť dovolanie-dovolacie dôvody

spisová značka	I. ÚS 280/2018
populárny názov	kumulácia dovolacích dôvodov
sudca spravodajca	Milan Lalič
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	28.11.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov
analytická právna veta	Pokiaľ sú v dovolaní súbežne uplatnené dôvody prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 420 Civilného sporového poriadku, ako aj § 421 Civilného sporového poriadku a Najvyšší súd Slovenskej republiky sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 Civilného sporového poriadku, poruší tým právo na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovatelia sa domáhali zrušenia uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) z 28. februára 2018, ktorým malo dôjsť k porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru tým, že najvyšší súd sa odmietol meritórne zaoberať ich dovolaním iba preto, že v ňom uplatnili kumuláciu viacerých dovolacích dôvodov, ktorú najvyšší súd nepovažoval za prípustnú ochranu práv a oprávnených záujmov sťažovateľov, čo však ústavný súd vo svojom stanovisku sp. zn. PLz. ÚS 1/2018 z 25. apríla 2018 odmietol.
z odôvodnenia	Predsedníčka najvyššieho súdu vo svojom vyjadrení z 25. októbra 2018 uznala chybný postup dovolacieho súdu pri posudzovaní prípustnosti dovolania sťažovateľov, ktorým došlo k porušeniu nimi označených práv. Ústavný súd zobral do úvahy sťažovateľmi predložené tvrdenia, zväžil obsah sťažnosťou napadnutého uznesenia dovolacieho súdu, zohľadnil vyjadrenie predsedníčky najvyššieho súdu a dospel k záveru, že ústavná sťažnosť je dôvodná. Ústavný súd vo svojej judikatúre opakovane zdôraznil, že nepripustením kumulácie dovolacích dôvodov zo strany najvyššieho súdu došlo k porušeniu základného práva na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (PLz. ÚS 1/2018, I. ÚS 250/2018, I. ÚS 170/2018, I. ÚS 155/2018). Z uvedených dôvodov preto ústavný súd aj tejto sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vyhovel a napadnuté uznesenie najvyššieho súdu podľa odseku 2

	<p>citovaného článku zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.</p> <p><u>Ústavný súd rozhodol:</u></p> <p>Základné právo sťažovateľov garantované čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. februára 2018 porušené boli.</p> <p>Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. februára 2018 zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.</p> <p>Ústavný súd priznal sťažovateľom náhradu trov konania.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov	PLz. ÚS 1/2018, I. ÚS 250/2018, I. ÚS 170/2018, I. ÚS 155/201
súvisiace právne predpisy	zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok
klúčové slová	dovolenie-prípustnosť práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na prístup k súdu dovolenie-dovolacie dôvody

Uznesenie:

spisová značka	I. ÚS 377/2018
populárny názov	dôkazná povinnosť v daňovom konaní
sudca spravodajca	Milan Ľalík
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	14.11.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	<p>Dodatkový protokol k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 1</p> <p>Ústava Slovenskej republiky čl. 47 ods. 1</p> <p>Ústava Slovenskej republiky čl. 48 ods. 1</p> <p>Ústava Slovenskej republiky čl. 2 ods. 2</p> <p>Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1</p> <p>Ústava Slovenskej republiky čl. 48 ods. 2</p> <p>ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 38 ods. 1</p> <p>ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 38 ods. 2</p> <p>Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 1</p> <p>Ústava Slovenskej republiky čl. 1 ods. 1</p> <p>Ústava Slovenskej republiky čl. 1 ods. 2</p> <p>Ústava Slovenskej republiky čl. 13 ods. 1</p> <p>Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 13</p> <p>Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1</p> <p>Ústava Slovenskej republiky čl. 35 ods. 1</p> <p>Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 5</p>
analytická právna veta	Daňový subjekt má v daňovom konaní dve základné povinnosti: povinnosť tvrdiť a povinnosť svoje tvrdenia dokázať. Formálne sa obe tieto povinnosti realizujú tak, že daňový subjekt podá riadne vyplnené daňové priznanie (povinnosť tvrdiť), pričom spolu s ním predloží správcovi dane písomné doklady, ktoré je podľa právnych predpisov povinný viesť (dôkazná povinnosť).

	<p>Takto si daňový subjekt splní svoje povinnosti v daňovom konaní, teda aj povinnosť dôkaznú. Ak však správca dane pri preverovaní uvedených písomných podkladov preukázateľne spochybni vierohodnosť, pravdivosť alebo úplnosť dôkazov predložených daňovým subjektom, potom možno konštatovať, že správca dane splnil svoju dôkaznú povinnosť a v takom prípade je opäť len na daňovom subjekte, či predložením alebo navrhnutím ďalších dôkazov vyvráti spochybnenie jeho pôvodných dôkazov správcom dane. Týmto spôsobom dochádza v procese dokazovania v daňovom konaní k presúvaniu dôkazného bremena medzi správcom dane a daňovým subjektom, čo predstavuje praktické vyjadrenie kombinácie uplatňovania zásady vyhľadávacej a zásady prejednávacej.</p>
<p>skutkový stav a základné fakty</p>	<p>Sťažovateľke boli rozhodnutiami Daňového úradu v Banskej Bystrici (ďalej len „správca dane“) z 28. júla 2014 vyrubené rozdiely na dani z pridanej hodnoty a vlastné daňové povinnosti na dani z pridanej hodnoty, keďže správca dane dospel k záveru, že podmienky na oslobodenie od dane z pridanej hodnoty podľa § 43 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení účinnom v rozhodnom období (ďalej len „zákon o dani z pridanej hodnoty“) neboli pri dodávkach tovaru maďarským odberateľom splnené. Na odvolania sťažovateľky. Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky (ďalej len „žalovaný“) jedenástimi rozhodnutiami z 20. februára 2015, resp. 23. februára 2015 prvostupňové rozhodnutia správcu dane potvrdilo.</p> <p>Sťažovateľka napadla potvrdzujúce rozhodnutia žalovaného žalobami podľa druhej hlavy piatej časti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení v tom čase účinnom (ďalej len „Občiansky súdny poriadok“). Zhodne v nich tvrdila, že splnila zákonné podmienky pre oslobodenie od dane podľa § 43 ods. 1 a 5 zákona o dani z pridanej hodnoty a rozhodnutia správcu dane a žalovaného žiadala ako nezákonné zrušiť.</p> <p>Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) konania o žalobách sťažovateľky spojil na spoločné konanie, v ktorom rozsudkom z 30. septembra 2015 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) žaloby zamietol.</p> <p>Na odvolanie sťažovateľky vo veci rozhodoval najvyšší súd, ktorý rozsudkom napadnutým touto sťažnosťou postupom podľa § 250ja ods. 3 v spojení a s § 219 ods. 1 a 2 Občianskeho súdneho poriadku rozsudok krajského súdu potvrdil.</p> <p>Sťažovateľka sa domáha vyslovenia porušenia čl. 1 ods. 1 a 2, čl. 2 ods. 2, čl. 13 ods. 1, čl. 20 ods. 1 a 5, čl. 35 ods. 1, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3, čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 38 ods. 1 listiny, základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru, práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu k dohovoru, ako aj čl. 4 ods. 3 Zmluvy o Európskej únii (ďalej len „zmluva“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) z 24. mája 2017.</p> <p>Sťažovateľka predkladá ústavnému súdu rozsiahlu polemiku so závermi správcu dane, žalovaného, krajského súdu a najvyššieho súdu. Argumentáciu sťažovateľka rozdelila do viacerých bodov, ktorými v podstatnom namieta (i) rozpor odôvodnenia rozsudku najvyššieho súdu s inými jeho rozhodnutiami týkajúcimi sa iných jej vecí, (ii) splnenie podmienok pre oslobodenie od dane z hľadiska formálnych dokladov, osoby odberateľa a dodania tovaru, (iii) prenos dôkazného bremena, (iv) otázky súvisiace s poctivým obchodným stykom a jej dobromyseľnosťou, (v) absenciu vyrozumienia o výsluchoch svedkov v Maďarsku, (vi) novoty v rozhodnutí najvyššieho súdu, (vii) bezdôvodné začatie daňovej kontroly, (viii) stratu legitímnych očakávaní vo vzťahu k uplatnenému nároku na nadmerný odpočet, (ix) nedostatok riadneho odôvodnenia rozsudku najvyššieho súdu, (x) porušenie práva Európskej únie, (xi) odňatie zákonnému sudcovi. Na odôvodnenie sťažnosti sťažovateľka parciálne poukazuje na relevantnú judikatúru ústavného súdu, Súdneho dvora Európskej únie,</p>

	Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) a Najvyššieho správneho súdu Českej republiky.
z odôvodnenia	<p>Ústavný súd zdôrazňuje, že zmyslom a účelom jeho právomoci podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je poskytovanie účinnej ochrany tam uvedeným základným právam a slobodám fyzických osôb a právnických osôb. Primárne teda v konaní o tzv. individuálnych ústavných sťažnostiach nejde o konštatovanie ústavne relevantných pochybení orgánov verejnej moci spätých s porušením konkrétneho článku ústavy. Prirodzene, ak ústavný súd má poskytovať ochranu základným právam a slobodám sťažovateľky, nevyhnutne musí autoritatívne výrokom svojho rozhodnutia označiť ústavný článok garantujúci konkrétne základné právo alebo slobodu, ktoré bolo porušené, a tým rozhodnúť o rozpore konania orgánu verejnej moci s predmetným ústavným článkom.</p> <p>Nemožno však o každom článku ústavy povedať, že by priamo priznával určité základné právo alebo slobodu adresátovi výkonu verejnej moci (III. ÚS 483/2012, III. ÚS 588/2016). 12. Článok 1 ods. 1 ústavy má charakter všeobecného ústavného princípu, ktorý sú povinné rešpektovať všetky orgány verejnej moci pri výklade a uplatňovaní ústavy (napr. IV. ÚS 70/2011), a neformuluje tak žiadne základné právo ani slobodu účastníka konania, preto ústavný súd nemôže v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vysloviť porušenie tohto ustanovenia ústavy (napr. III. ÚS 119/2011). Aj pokiaľ ide o čl. 1 ods. 2 ústavy, ústavný súd už konštatoval, že tento článok ústavy neformuluje žiadne základné právo ani slobodu účastníka konania a nemožno ho samostatne aplikovať (a teda ani namietat' ich porušenie) v konaní o porušení individuálnych základných práv a slobôd fyzických osôb alebo právnických osôb podľa čl. 127 ods. 1 ústavy prostredníctvom sťažnosti pred ústavným súdom (m. m. II. ÚS 81/02, III. ÚS 116/2011, IV. ÚS 11/2014).</p> <p>Ustanovenie čl. 2 ods. 2 ústavy, ktorých porušenie navrhla sťažovateľka rovnako vysloviť, má charakter všeobecného ústavného princípu, ktorý sú povinné rešpektovať všetky orgány verejnej moci pri výklade a uplatňovaní ústavy (napr. IV. ÚS 70/2011), a neformuluje žiadne základné právo ani slobodu účastníka konania, preto ústavný súd nemôže v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vysloviť jeho porušenie (napr. III. ÚS 119/2011). Napokon aj čl. 13 ods. 1 ústavy formuluje všeobecný ústavný princíp, ktorý je povinný rešpektovať každý orgán verejnej moci pri výkone svojich právomocí, ktorý zároveň slúži na ochranu jednotlivca pred verejnou mocou. Nezakotvuje však žiadne základné právo ani slobodu účastníka konania (III. ÚS 99/2012, III. ÚS 483/2012).</p> <p>Ustanovenie čl. 4 ods. 3 zmluvy už samotnou dikciou naznačuje, že nie je primárne adresované fyzickým osobám a právnickým osobám, voči ktorým je verejná moc vykonávaná. Zakotvuje povinnosť spolupráce a zároveň vzájomného rešpektu Európskej únie a jej členských štátov. Aj tu platí, že nedovolený zásah do základného práva alebo slobody, ktoré má na mysli čl. 127 ods. 1 ústavy, sa v individuálnom prípade bezpochyby môže spájať aj s porušením záväzku plynúceho z čl. 4 ods. 3 zmluvy. V takom prípade je však potrebné, aby sťažovateľka obracajúca sa na ústavný súd neoznačila za referenčné kritérium čl. 4 ods. 3 zmluvy, ale práve to ustanovenie primárneho práva alebo vnútroštátneho právneho poriadku, ktoré mu dotknuté základné právo alebo slobodu explicitne priznáva. Preto podľa názoru ústavného súdu nie je možné v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy úspešne namietat' porušenie čl. 4 ods. 3 zmluvy nezakotvujúceho typizované základné právo alebo slobodu sťažovateľky ako adresáta výkonu verejnej moci.</p> <p>Pokiaľ za týchto okolností sťažovateľka namietala porušenie týchto článkov ústavy a zmluvy, ústavnému súdu neostalo iné, ako sťažnosť odmietnuť pre zjavnú neopodstatnenosť.</p> <p>K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy) a práva na spravodlivé súdne konanie (čl. 6 ods. 1 dohovoru). Ústavný</p>

súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

Právomoc ústavného súdu v konaní o ústavnej sťažnosti právnickej osoby podľa čl. 127 ústavy voči rozhodnutiu či zásahom všeobecných súdov vrátane najvyššieho súdu je výlučne založená na jeho prieskume z hľadiska dodržania ústavnoprávných princípov, t. j. či v konaní a rozhodnutí v ňom vydanom boli alebo neboli dotknuté chránené práva alebo slobody právnickej osoby. To v danom kontexte znamená, že ani prípadná vecná nesprávnosť rozhodnutia všeobecného súdu nie je sama osebe významná, lebo konanie o sťažnosti nie je pokračovaním konania v ďalšej inštancii mimo rámca všeobecného súdu a ústavnému súdu v ňom zásadne neprislúcha, aby v jeho rámci prehodnocoval skutkové a právne závery všeobecného súdu alebo zjednocoval ich judikatúru. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, III. ÚS 271/05, I. ÚS 129/2015).

Argumentujúc proti napadnutému rozsudku najvyššieho súdu predniesla sťažovateľka sériu námietok. Ústavný súd sa s nimi oboznámil a po ich vyhodnotení v konfrontácii so závermi rozsudku najvyššieho súdu v spojení s rozsudkom krajského súdu konštatuje, že neboli spôsobilé viesť k prijatiu sťažnosti na ďalšie konanie. Ústavný súd pritom odôvodnenie napadnutého rozsudku najvyššieho súdu posudzoval v spojení s rozsudkom krajského súdu, lebo prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok (II. ÚS 78/05). Najvyšší súd zrozumiteľne zodpovedal všetky podstatné otázky týkajúce sa súdnej ochrany poskytovanej sťažovateľke v konaní o jej žalobách, a jeho odôvodnenie tak spĺňa požiadavky plynúce naň z čl. 46 ods. 1 ústavy a z čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Námietku sťažovateľky založenú na tvrdení, podľa ktorého najvyšší súd sa na jednej strane stotožnil so skutkovými a právnymi závermi žalovaného i krajského súdu, no zároveň podľa sťažovateľky prišiel s novou myšlienkou spočívajúcou v tom, že mala predložiť ďalšie doklady, ktorými mala preukázať vykonanie v daňovom priznaní deklarovaných obchodov, ústavný súd nevyhodnotil ako dôvodnú. Krajský súd v prvostupňovom rozsudku zrozumiteľne uviedol, že sťažovateľka v daňovom konaní „... nepredložila také relevantné dôkazy, ktoré by preukazovali materiálnu podstatu veci, t. j. reálne dodanie tovaru tak, ako bolo deklarované v predložených listinných dôkazoch... Podpornými dôkazmi, ktorými sa dá overiť, či skutočne došlo k zdaniteľnému obchodu, sú ďalšie doklady, napr. zmluvy, dodacie listy, doklady o preprave a podobne,“ a že „šetrením správcu dane sa tvrdenie žalobcu deklarované v listinných dôkazoch nepotvrdilo, lebo nebolo preukázané, že tovar bol skutočne dodaný maďarským odberateľom ako kupujúcim uvedeným na faktúrach a CMR.“.

Tvrdenie sťažovateľky v sťažnosti, podľa ktorého krajský súd nekonštatoval, že by mala okrem už uvedených dokladov predložiť ďalšie doklady, preto nezodpovedá skutočnému právnemu hodnoteniu krajského súdu. V nadväznosti na to potom odpadá aj ďalšia kritika, podľa ktorej najvyšší súd „dospel k inému záveru ako všetky pred ním rozhodujúce orgány“, pričom „na tento nám malo byť umožnené reagovať...“. Sťažovateľka sa zjavne pokúša dostať právne hodnotenia najvyššieho súdu a krajského súdu do vnútorného rozporu, ktorý by následne mohla prepojiť na nerešpektovanie svojich procesných práv v postupe (a tým aj rozhodnutí) najvyššieho súdu. Po dôkladnom preskúmaní citovaných právnych názorov oboch súdov však ústavný súd môže konštatovať, že ich názor

na (ne)unesenie dôkazného bremena sťažovateľkou v daňovom konaní a na jeho dôvody je plne konzistentný. Podstata ich hodnotení totiž spočíva v závere, podľa ktorého síce sťažovateľka explicitne v zákone o dani z pridanej hodnoty predpísanú dokumentáciu k uplatnenému nároku na oslobodenie od dane predložila, avšak správcovi dane sa podarilo dôkaznú silu tejto dokumentácie vyvrátiť, a preto bola sťažovateľka povinná navrhnúť alebo predložiť ďalšie dôkazy, ak chcela dôkazné bremeno týkajúce sa tvrdeného hmotného práva uniesť.

Nedôvodná je aj argumentácia, podľa ktorej najvyšší súd síce uviedol, že bolo v daňovom konaní potrebné predložiť ďalšie dôkazy, nekonkretizoval ich však. Sťažovateľka si sama v istom zmysle odporuje, pretože v odôvodnení sťažnosti výslovne narába s demonštratívnym výpočtom najvyššieho súdu (knihy jász, tachografy, poplatky za prepravu do Maďarska, špecifické objednávky od odberateľov atď.), aby mohla predniesť novú kritiku spočívajúcu v tvrdení, že § 43 zákona o dani z pridanej hodnoty žiadne takéto doklady k uplatnenému nároku na oslobodenie od dane neprikazuje predložiť. Týmto vlastným názorom sťažovateľka v prvom rade vyvracia vlastnú kritiku, podľa ktorej najvyšší súd neuviedol, aké ďalšie doklady mala na účel preukázania uplatneného nároku na oslobodenie od dane správcovi dane predložiť.

Zároveň ústavný súd poukazuje na § 24 ods. 4 zákona č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom v rozhodnom období (ďalej len „daňový poriadok“), podľa ktorého ako dôkaz možno použiť všetko, čo môže prispieť k zisteniu a objasneniu skutočností rozhodujúcich pre správne určenie dane a čo nie je získané v rozpore so všeobecne záväznými právnymi predpismi. Ide najmä o rôzne podania daňových subjektov, svedecké výpovede, znalecké posudky, verejné listiny, protokoly o daňových kontrolách, zápisnice o miestnom zisťovaní a obhliadke, povinné záznamy a evidencie vedené daňovými subjektmi a doklady k nim. Podstata argumentácie sťažovateľky sa zjavne zakladá na názore, že dôkazné bremeno týkajúce sa nároku na oslobodenie od dane je právne perfektným spôsobom unesené vtedy, ak oprávnená osoba predloží typizované daňové a účtovné doklady uvedené explicitne v § 43 zákona o dani z pridanej hodnoty. Sťažovateľka ale opomenula práve citovaný § 24 ods. 4 daňového poriadku, ktorý ako *lex generalis* dopĺňa v procese dokazovania § 43 zákona o dani z pridanej hodnoty [osobitne to platí vo vzťahu k sťažovateľkou kritizovanému § 43 ods. 5 písm. d) zákona o dani z pridanej hodnoty]. Prezentovaná vzájomná nadväznosť oboch ustanovení plne korešponduje s tzv. presúvaním dôkazného bremena v daňovom konaní.

Ústavný súd už judikoval (III. ÚS 401/09), že daňový subjekt má v daňovom konaní dve základné povinnosti: povinnosť tvrdiť a povinnosť svoje tvrdenia dokázať. Formálne sa obe tieto povinnosti realizujú tak, že daňový subjekt podá riadne vyplnené daňové priznanie (povinnosť tvrdiť), pričom spolu s ním predloží správcovi dane písomné doklady, ktoré je podľa právnych predpisov povinný viesť (dôkazná povinnosť). Takto si daňový subjekt splní svoje povinnosti v daňovom konaní, teda aj povinnosť dôkaznú. Ak však správca dane pri preverovaní uvedených písomných podkladov preukázateľne spochybní vierohodnosť, pravdivosť alebo úplnosť dôkazov predložených daňovým subjektom, potom možno konštatovať, že správca dane splnil svoju dôkaznú povinnosť a v takom prípade je opäť len na daňovom subjekte, či predložením alebo navrhnutím ďalších dôkazov vyvráti spochybnenie jeho pôvodných dôkazov správcom dane. Týmto spôsobom dochádza v procese dokazovania v daňovom konaní k presúvaniu dôkazného bremena medzi správcom dane a daňovým subjektom, čo predstavuje praktické vyjadrenie kombinácie uplatňovania zásady vyhľadávacej a zásady prejednávacej.

Sťažovateľka sa teda nemôže dovolávať splnenia svojej dôkaznej povinnosti predložením dokladov druhovo pomenovaných v § 43 zákona o dani z pridanej hodnoty, ak správca dane ich preverovaním účinne spochybnil materiálnu stránku realizácie predmetných zdaniteľných obchodov a sťažovateľka následne

nepostupovala tak, aby predložila ďalšie dôkazy, ktoré má na mysli § 24 ods. 4 daňového poriadku šírkou svojej formulácie.

Uvedenú argumentáciu ústavný súd zvýrazňuje preto, aby sťažovateľke zdôvodnil záver o ústavnej akceptovateľnosti skutkových a právnych názorov a konečných záverov najvyššieho súdu, ktorý v súlade s daňovými orgánmi i krajským súdom zhodnotil, že ňou predložené daňové doklady a dôkazy na preukázanie sporných dodávok tovaru nespĺňajú zákonné kritérium pre oslobodenie od dane v zmysle § 43 zákona o dani z pridanej hodnoty.

Sťažovateľka ďalej rozsiahlo argumentuje v prospech záveru o dodaní tovaru maďarským odberateľom na podklade ňou tvrdeného spôsobu realizácie dodávky. Tá sa mala uskutočniť odovzdaním tovaru prepravní splnomocnenému odberateľmi, a to v prevádzkarni sťažovateľky (dojednanie EX WORKS), pričom podľa sťažovateľky „sporným sa pre daňové úrady javí, kto konkrétne v Maďarsku tovar prevzal. Išlo však v tomto prípade o skutočnosť, ktorá bola na prepravní a na zodpovednosti kupujúceho, keďže my sme tovar naložením už dodali.“

Už krajský súd v odôvodnení rozsudku pri rekapitulácii vyjadrenia žalovaného k žalobám sťažovateľky pritom zdôraznil, že „žalobca k preverovaným zdaniteľným obchodom predložil požadované doklady – faktúry, doklady CMR, dodacie listy, avšak zo žiadneho z týchto dokumentov nie je zrejmé, že tovar bol dodaný odberateľovi uvedenému na faktúre, keďže chýba dôkaz o tom, že osoba, ktorá podpísala na doklade CMR prevzatie tovaru, je skutočným odberateľom alebo ním poverenou osobou“.

Nadväzne krajský súd stotožniac sa so závermi daňových orgánov sám vyhodnotil, že „Z odpovede na medzinárodnú výmenu informácií vyplynulo, že maďarský daňovník je od 11.05.2012 v likvidácii z dôvodu insolventnosti. Je zastúpený likvidátorom, predchádzajúci zástupca daňovníka nekontaktoval likvidátora a nepredložil doklady spoločnosti, preto nebolo možné vykonať v spoločnosti kontrolu. Maďarský daňovník podal daňové priznanie len za I. štvrt'rok 2010, v ktorom síce priznal intrakomunitárne nadobudnutie vo výške 34.411 HUF plus DPH 1.603 HUF, avšak nakoľko nepodal súhrnný výkaz týkajúci sa intrakomunitárneho nadobudnutia tovaru, nebolo možné určiť identitu intrakomunitárneho partnera - dodávateľa. Teda, nebolo možné preveriť, o aké nadobudnutie tovaru sa jednalo a či sa práve dotknutá transakcia medzi žalobcom a maďarskou spoločnosťou uskutočnila. Dodanie tovaru tomuto maďarskému odberateľovi nebolo preukázané ani vypočítaním svedka, konateľa spoločnosti, ktorý síce potvrdil vykonávanie prepravy tovaru zo spoločnosti do Maďarska, konkrétne aj maďarskému odberateľovi, avšak vo výpovedi uvádzal, že miesta vykládok boli rôzne a ani on ako prepravca jednoznačne nevedel uviesť, kde bol dotknutý tovar presne vyložený. V druhom prípade, ohľadom maďarskej spoločnosti, z odpovede o medzinárodnú výmenu informácií správca dane zistil, že maďarský daňovník je od 21.11.2011 v likvidácii. Konateľ spoločnosti síce uvádzal, že nakúpil tovar od spoločnosti KAMWOOD, ale túto skutočnosť nevedel inak preukázať, keďže nevedel poskytnúť nákupné faktúry. Spoločnosť nevedla účtovníctvo a ani nepriznala intrakomunitárne transakcie. Podľa výpisu z bankového účtu maďarského odberateľa nebola realizovaná žiadna platba v prospech spoločnosti KAMWOOD, s.r.o.. Tento maďarský odberateľ podal ročné daňové priznanie DPH, v ktorom nedeclaroval žiaden uskutočnený obchod v roku 2010. Z vypočítania nevyplývalo, že by fakturovaný tovar bol dodaný práve tomuto maďarskému subjektu. Na základe uvedeného daňové orgány konštatovali, že nebolo možné preveriť, o aké nadobudnutie tovaru maďarským subjektom sa jednalo, a či predmetná transakcia medzi žalobcom a maďarskou spoločnosťou sa reálne uskutočnila.“

Aj najvyšší súd vyhodnotil dodanie tovaru v predmetnom prípade ako „sporné, keďže v predmetnej veci však spornou bola otázka samotného dodania tovaru maďarským odberateľom...“. V prostredí popísaných zistení a nadväzujúcich

hodnotiacich názorov v sťažovateľkiných veciach konajúcich orgánov verejnej moci nevyvoláva právny záver najvyššieho súdu o nepreukázaní dodania tovaru sťažovateľkou maďarským odberateľom žiadne podozrenia o prípadnej arbitrárnosti či svojvôli, ktorá by si vyžadovala prijatie sťažnosti na ďalšie konanie. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti nevzhladol pochybnosti o vnútornej logike v obsahovej nadväznosti jednotlivých skutkových zistení realizovaných na úrovni daňového konania. Individuálne posudzovanie každého z týchto zistení (ktorého dojem sa sťažovateľka v odôvodnení sťažnosti pokúša navodiť) by, pravdaže, mohlo viesť k pochybnostiam o náležitom rešpektovaní zásady materiálnej pravdy v predmetných daňových konaniach, avšak výslednica ich vzájomného pôsobenia a spoločného vyhodnotenia i posúdenia vedie ústavný súd k názoru o logike právnych a skutkových záverov najvyššieho súdu, a tým aj o ich ústavnej akceptovateľnosti.

Ak teda daňové orgány úspešne spochybnili tvrdenie sťažovateľky o dodaní tovaru maďarským odberateľom, potom je výrazne oslabený význam podrobne sa zaoberať tým, či dodávaný tovar prekročil hranice Slovenskej republiky a Maďarska, aká bola ekonomická (ne)aktivita maďarských spoločností, či tieto boli identifikované pre daň z pridanej hodnoty v Maďarsku, či sťažovateľka bola vedome účastná podvodného konania alebo ako je potrebné uplatňovať judikatúru Súdneho dvora Európskej únie na tento prípad.

Sťažovateľke sa v daňovom konaní zjavne nepodarilo bez pochybností preukázať dodanie tovaru subjektom, ktoré boli uvedené ako odberatelia na faktúrach tvoriacich podklad pre tvrdenia obsiahnuté v daňových priznaniach sťažovateľky. Z hmotnoprávneho hľadiska pritom ide o *conditio sine qua non* pre uplatnenie nároku na oslobodenie od dane z pridanej hodnoty podľa § 43 ods. 1 zákona o dani z pridanej hodnoty, ktorá ak nie je spoľahlivo preukázaná, potom úvahy o ďalších podmienkach predmetného nároku strácajú na význame. Najvyšší súd zrozumiteľne zodpovedal všetky podstatné otázky týkajúce sa súdnej ochrany poskytovanej sťažovateľke v konaní o jej správnych žalobách, a jeho odôvodnenie tak spĺňa požiadavky plynúce naň z čl. 46 ods. 1 ústavy a z čl. 6 ods. 1 dohovoru. Za určujúce považuje ústavný súd zásadné pochybnosti o reálnosti dodávok označeným odberateľom, ktoré boli vyvedené z viacerých komplementárnych súvislostí (nepredloženie požadovaných dokladov prepravcom, absencia preukázania prevzatia tovaru odberateľmi a neuvedenie týchto obchodov v ich daňových dokladoch, absencia vzájomnej komunikácie medzi sťažovateľkou a odberateľmi, hotovostné platby, neobjasnenie skladovej evidencie, absencia požiadaviek odberateľov týkajúca sa konkrétnych dodávok, a iné).

Napokon ako nedôvodnú vyhodnotil ústavný súd aj námietku nezákonne získaných dôkazov z vykonávaných daňových kontrol, keď ich nezákonnosť mal spôsobovať fakt, že správca dane sťažovateľke ako kontrolovanému daňovému subjektu nijako neobjasnil účel realizovaných daňových kontrol. K tomu ústavný súd primárne uvádza, že žaloba podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku nie je určená na súdnu ochranu proti daňovej kontrole, ktorú adresát výkonu daňovej správy vníma ako nezákonnú. Sťažovateľka v takom prípade mala k dispozícii návrh na začatie konania podľa piatej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku (konanie o ochrane pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy), ktorý v rovine prezentovaných argumentov predstavoval účinný prostriedok nápravy. Z uvedeného dôvodu nemožno najvyššiemu súdu v zásade ani vytknúť, že sa touto námietkou formulovanou v odvolaní sťažovateľky bližšie nezaoberal, keďže z pohľadu typu konania, v ktorom bolo odvolanie podané (konanie o tzv. správnej žalobe proti právoplatnému rozhodnutiu orgánu verejnej správy), táto otázka netvorila z hľadiska poskytovanej súdnej ochrany podstatný argument, na ktorý je konajúci súd povinný dať v odôvodnení svojho rozhodnutia explicitnú odpoveď. Sekundárne však ústavný súd tiež uvádza, že obdobná právna argumentácia už bola vo veciach iných sťažovateľov vyhodnotená ako nedôvodná (I. ÚS

180/2015, III. ÚS 175/2015).

V časti namietajúcej porušenie základného práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy) a práva na spravodlivé súdne konanie (čl. 6 ods. 1 dohovoru) potvrdzujúcim rozsudkom najvyššieho súdu ako súdu odvolacieho a postupom predchádzajúcim jeho vydaniu, preto ústavný súd považuje sťažnosť sťažovateľky za zjavne neopodstatnenú. Napadnutý rozsudok nemožno považovať za svojvoľný či arbitrárny, naopak, v okolnostiach súdnej veci bol vyhodnotený ako ústavne akceptovateľný. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť tento právny názor svojím vlastným (m. m. II. ÚS 134/09, I. ÚS 417/08). V rozsudku najvyššieho súdu teda ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti nezistil nič, čo by ho robilo ústavne neakceptovateľným, a teda vyžadujúcim korekciu zo strany ústavného súdu. S prihliadnutím na odôvodnenosť napadnutého rozhodnutia, ako aj s poukazom na to, že obsahom základného práva na súdnu ochranu (ako aj práva na spravodlivé súdne konanie) nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (obdobne napr. II. ÚS 218/02, III. ÚS 198/07, II. ÚS 229/07, I. ÚS 265/07, III. ÚS 139/08), ústavný súd sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

K namietanému porušeniu základného práva na rovnosť účastníkov súdneho konania (čl. 47 ods. 3 ústavy)

Porušenie uvedeného základného práva je v sťažnosti argumentované predovšetkým v časti, v ktorej sťažovateľka kritizuje, že „... uvádzanie nových skutočností (novôt), ako skutkových, tak aj právnych, v tomto štádiu konania najvyššiemu súdu neprináleží, ide o skutočnosti prekvapivé, na ktoré sme nemali možnosť adekvátne reagovať“.

Z pohľadu zachovania práva na rovnosť účastníkov konania ústavný súd zvyrazňuje, že rozhodnutiu všeobecného súdu vo veci samej musí predchádzať jeho postup zodpovedajúci garanciam spravodlivého súdneho konania, najmä garanciam obsiahnutým v práve na spravodlivý proces, v princípe rovnosti zbraní a v práve na kontradiktórne konanie (mutatis mutandis I. ÚS 230/03, II. ÚS 520/2010). Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces je teda aj právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorá okrem iných procesných záruk kladie dôraz aj na zachovanie kontradiktórnosti konania a „rovnosti zbraní“ (podobne napr. III. ÚS 402/08). Podstatou kontradiktórnosti a s ňou súvisiacej „rovnosti zbraní“ je, aby všetci účastníci konania mali reálnu možnosť využiť svoje procesné práva predložiť argumenty a reagovať na „protiargumenty“ protistrany. Osobitne to platí o sporových konaniach, v ktorých stoja proti sebe žalobca a žalovaný, a kde sa v celom rozsahu uplatňuje kontradiktórnosť konania (napr. IV. ÚS 42/09, IV. ÚS 147/04). Ústavný súd v prvom rade poznamenáva, že kritika, ktorú vzniesla sťažovateľka, sa vzťahuje na odvolacie štádium konania všeobecného súdu v správnom súdnictve. Aj keď ani v tomto type súdneho procesu nemožno úplne poprieť prvok sporovosti, svojím obsahom sa sústreďuje na prieskum zákonnosti už právoplatného rozhodnutia iného orgánu verejnej moci (v tomto prípade daňových orgánov). Nejde tu teda o typické rozsudzovanie skutkového sporu medzi proti sebe stojacimi stranami, ktorými sú súkromno-právne subjekty.

Okrem toho, a to považuje ústavný súd za rozhodujúce, podstata tejto námietky necieli na skutočnosť, že by žalovaný v súdnom konaní predložil argumentáciu, na ktorú jej najvyšší súd neumožnil zareagovať. Zo sťažnosti ani z jej príloh nevyplýva, že by najvyšší súd vykonával v odvolacom konaní dokazovanie. Najvyšší súd len v dôvodoch svojho rozsudku postavil do popredia dovtedy menej zdôrazňovaný prvok skutkového hodnotenia plynúceho z dokazovania realizovaného daňovými orgánmi a dokumentovaného v daňovom spise.

Odkázal pritom na zistenia správcu dane, nepreukázanie realizácie objednávok, ich titulu a konkrétnych požiadaviek odberateľov (množstvo a druh reziva). Za žiadnych okolností teda postoj najvyššieho súdu nemožno kvalifikovať ako uvádzanie nových skutočností, ako to v sťažnosti prezentuje sťažovateľka.

Ústavný súd takto formulované dôvody napadnutého rozsudku chápe ako snahu najvyššieho súdu náležite vyvrátiť argumentáciu sťažovateľky v odvolaní proti rozsudku krajského súdu. Z tohto pohľadu sa javí logickým vysvetlenie najvyššieho súdu, že sťažovateľke by sa dôkazné bremeno podarilo uniesť, ak by predložila dôkazy dokumentujúce podrobnosti priebehu realizácie sporných obchodov. Nejde teda o produkovanie nových skutkových zistení zo strany najvyššieho súdu s cieľom vyvracať odvolacie dôvody sťažovateľky úplne novými, dovtedy neuplatnenými faktmi či úplne novou právnou argumentáciou. Sťažnosť v časti namietajúcej porušenie základného práva na rovnosť účastníkov konania napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu i postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, preto bolo potrebné odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

K namietanému porušeniu základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom (čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny)

V tejto súvislosti sťažovateľka kritizuje postup správcu dane pri dokazovaní vykonávanom na území Maďarska, keď tvrdí, že o výsluchoch svedkov nebola vopred upovedomená, a tak sa ich ani nemohla zúčastniť. Sťažovateľka k sťažnosti priložila kópiu odvolania proti prvostupňovému rozsudku krajského súdu. Z odôvodnenia odvolania vyplýva, že tvrdenie, podľa ktorého sa výsluchy svedkov v rámci medzinárodnej výmeny informácií realizovali bez toho, že by bola o nich sťažovateľka upovedomená, a bez toho, že by jej bola umožnená účasť na týchto výsluchoch, sťažovateľka nezahrnula do svojho odvolania.

Najvyšší súd pritom o odvolaní sťažovateľky rozhodoval ešte v režime Občianskeho súdneho poriadku, ktorý v § 212 ods. 1 normoval viazanosť odvolacieho súdu rozsahom a dôvodmi odvolania. Ak teda sťažovateľka predmetnú námietku v odvolaní nepredniesla, najvyšší súd sa ňou zaoberať nemohol a v tomto aspekte prejednávanej veci nebol oprávnený poskytovať základnému právu sťažovateľky vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom náležitú súdnu ochranu. V nadväznosti na uvedené ústavný súd poukazuje aj na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej v prípade, ak sťažovateľka v rámci ochrany svojich základných práv a slobôd uplatní v konaní pred ústavným súdom argumentáciu, ktorú mohla predniesť, ale nepredniesla v konaní pred všeobecnými súdmi, ústavný súd na jej posúdenie nemá právomoc (III. ÚS 135/03, III. ÚS 201/04, IV. ÚS 266/08, II. ÚS 399/2014, III. ÚS 520/2014). Vzhľadom na skutočnosť, že v prostredí právnej regulácie predpisujúcej viazanosť odvolacieho súdu (i v správnom súdnictve) dôvodmi podaného odvolania sťažovateľka námietku nezákonných výsluchov v rámci medzinárodnej výmeny informácií nepredniesla, najvyšší súd sa touto námietkou zaoberať nemohol, a tak sťažovateľka nevyčerpala účinný prostriedok nápravy základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom garantovaného čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny. V tejto časti preto ústavný súd nemá právomoc na prieskum a rozhodnutie o sťažnosti sťažovateľky.

K namietanému porušeniu základného práva nebyť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 38 ods. 1 listiny)

Prvostupňový rozsudok krajského súdu bol meritórnym rozhodnutím o jedenástich žalobách, ktoré boli spojené na spoločné konanie. Z obsahu sťažnosti vyplýva námietka o nedodržaní princípu náhodného pridelovania spisov na krajskom súde, keď všetky žaloby sťažovateľky boli pridelené jednému senátu. Z uvedeného sťažovateľka vyvodzuje porušenie základného práva nebyť odňatý svojmu zákonnému sudcovi. V odvolaní proti rozsudku krajského súdu však sťažovateľka túto argumentáciu neuplatnila. Najvyšší súd sa ňou preto z

hľadiska toho, či pri prideľovaní jej žalôb boli dodržané všetky predpísané postupy, nemohol zaoberať (opäť s ohľadom na § 212 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku). Sťažovateľka tak aj v tomto smere neučinila zadosť požiadavke rešpektovať subsidiaritu právomoci ústavného súdu a obrátiť sa naň, až keď vyčerpá všetky účinné prostriedky nápravy poskytované jej právnymi predpismi. V tejto časti preto ústavný súd rovnako nemá právomoc zaoberať sa námietkou porušenia základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi.

K namietanému porušeniu práva na účinný prostriedok nápravy zaručeného čl. 13 dohovoru

Uplatňovanie práva vyplývajúceho z čl. 13 dohovoru musí nadväzovať na aspoň obhájiteľné tvrdenie (arguable claim) o porušení iného práva chráneného dohovorom [napr. rozhodnutie ESĽP vo veci Silver a ostatní proti Spojenému kráľovstvu z 25. 3. 1983]. Článok 13 dohovoru sa tak vzťahuje iba na prípady, v ktorých sa jednotlivcovi podarí preukázať pravdepodobnosť tvrdenia, že sa stal obeťou porušenia práv garantovaných dohovorom (rozsudok ESĽP z 27. 4. 1988 vo veci Boyle a Rice proti Spojenému kráľovstvu, séria A, č. 131). Z citovanej judikatúry ESĽP vyplýva zrejmä súvislosť práva zaručeného čl. 13 dohovoru a s ostatnými právami, ktoré dohovor garantuje. Vzhľadom na to, že ústavný súd časť sťažnosti namietajúcu porušenie práva na spravodlivé súdne konanie (čl. 6 ods. 1 dohovoru) napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, odmietol, dospel k rovnakému záveru aj pri predbežnom prerokovaní sťažnosti v časti namietajúcej porušenie práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru. Sťažnosť je preto v tejto časti zjavne neopodstatnená.

K namietanému porušeniu základného práva vlastníť majetok (čl. 20 ods. 1 a 5 ústavy), základného práva na slobodnú voľbu povolania, práva podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť (čl. 35 ods. 1 ústavy) a práva na pokojné užívanie majetku (čl. 1 dodatkového protokolu)

Základné právo vlastníť majetok, základné právo na slobodnú voľbu povolania, právo podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť i právo na pokojné užívanie majetku majú hmotno-právnu povahu. Skoršia judikatúra ústavného súdu vychádzala z toho, že všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavno-procesné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy. V opačnom prípade by ústavný súd bol opravnou inštanciou voči všeobecným súdom, a nie súdnym orgánom ochrany ústavnosti podľa čl. 124 ústavy v spojení s čl. 127 ods. 1 ústavy. Ústavný súd by takým postupom nahradzoval skutkové a právne závery v rozhodnutiach všeobecných súdov, ale bez toho, aby vykonal dokazovanie, ktoré je základným predpokladom na to, aby sa vytvoril skutkový základ rozhodnutí všeobecných súdov a jeho subsumpcia pod príslušné právne normy (obdobne napr. II. ÚS 71/07, III. ÚS 26/08).

Novšia judikatúra ústavného súdu však postupne pripúšťa skúmanie aj prípadného zásahu do hmotných práv sťažovateľa bez toho, aby toto muselo byť nevyhnutne spojené s porušením ústavno-procesných princíпов vyplývajúcich z čl. 46 až čl. 48 ústavy. Ani v tomto smere však neprichádzalo do úvahy prijatie sťažnosti na ďalšie konanie. Najvyšší súd totiž ústavne akceptovateľným postupom a rozsudkom jasne, zrozumiteľne a dôvodne konštatoval, že sťažovateľka nepreukázala splnenie zákonných (hmotnoprávných) podmienok pre oslobodenie od dane z pridanej hodnoty. Ňou uplatňovaný nárok teda nebol v daňovom konaní preukázaný, a preto najvyšší súd v zhode s krajským súdom posúdili napadnuté rozhodnutia daňových orgánov ako zákonné. Úvahy sťažovateľky o strate jej legitímnych očakávaní vo vzťahu k tvrdenej pohľadávke na odpočet dane sú preto bez ústavnoprávneho významu. Absentuje tu teda priama príčinná súvislosť medzi napadnutým postupom a rozsudkom najvyššieho súdu a označenými právami. Odmietnutie časti sťažnosti, ktorou

sťažovateľka namietala porušenie práv hmotnej povahy zaručených čl. 20 ods. 1 a 5 ústavy, čl. 35 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu, bolo už len nevyhnutným dôsledkom vyplývajúcim zo vzájomného vzťahu medzi právami hmotno-právneho charakteru a ústavno-procesnými princípmi z perspektívy ich možného porušenia. I v tejto časti je tak sťažnosť zjavne neopodstatnená.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). Úloha ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní návrhu teda nespočíva v tom, aby určil, či preskúmanie vecí predloženej navrhovateľom odhalí existenciu porušenia niektorého z práv alebo slobôd zaručených ústavou, ale spočíva len v tom, aby určil, či toto preskúmanie vylúči akúkoľvek možnosť existencie takéhoto porušenia. Zo záverov ústavného súdu, tak ako boli postupne vyslovované k jednotlivým námietkam sťažovateľky, plynie pre ústavný súd záver, že prijatie sťažnosti sťažovateľky v ktorejkoľvek jej časti na ďalšie konanie by nebolo spôsobilé viesť k vysloveniu porušenia základných práv garantovaných ústavou a listinou či práv zaručených dohovorom a dodatkovým protokolom rozsudkom najvyššieho súdu a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu. Preto bola sťažnosť sťažovateľky vyhodnotená ako zjavne neopodstatnená. V časti namietajúcej porušenie základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom a aj v časti namietajúcej porušenie základného práva nebyť odňatý svojmu zákonnému sudcovi bola sťažnosť odmietnutá pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie a rozhodnutie o nej.

Ústavný súd rozhodol:

Sťažnosť spoločnosti KAMWOOD, s. r. o., odmieta.

Odlíšné stanovisko sudcu Milana Ľalíka

Podľa § 32 ods. 1 zákona o ústavnom súde uplatnil sudca Milan Ľalík proti výroku i odôvodneniu uznesenia odlíšné stanovisko, pretože je toho názoru, že sťažnosti malo byť vyhovené z týchto (stručných) dôvodov:

1. Žiadne skutkové okolnosti, ktoré už odzneli, nemožno následne (ex post) preukázať s absolútnou istotou tak, ako to od sťažovateľky žiadali všeobecné súdy. Absolútna istota je totiž dôkazný štandard, ktorý nie je možné v súdnom konaní aplikovať, lebo by pri tom dôkazné bremeno nebolo možné uniesť.
2. Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces je čl. 47 ods. 3 ústavy, podľa ktorého sú všetci účastníci v konaní rovní. Rovnosť zbraní či príležitostí znamená, aby každá zo strán sporu mohla obhajovať svoju vec za podmienok, ktoré ju z pohľadu konania ako celku podstatným spôsobom voči protistrane neznevýhodňujú. Cieľom rovnosti zbraní je potom dosiahnutie spravodlivej rovnováhy medzi stranami sporu.
3. Pod takto definovanú rovnosť účastníkov spadá nielen realizácia procesných oprávnení účastníkov, ale aj otázky dôkazného bremena, ktoré sú na účastníka konania kladené (a ktoré nesmú byť neprimerané), lebo v opačnom prípade nemožno konanie ako celok považovať za spravodlivé (porov. ESLP vo veci Metalco Bt. v. Maďarsko z 1. 2. 2011).
4. Základné pravidlo delenia dôkazného bremena vychádza z teórie analýzy aplikovaných noriem; každú procesnú stranu ťaží dôkazné bremeno týkajúce sa skutkových predpokladov jej priaznivej právnej normy, t. j. tej, ktorej právne

	<p>následky sú tej-ktorej strane sporu prospešné.</p> <p>5. Vychádzajúc z uvedených zásad je preto podľa môjho názoru neudržateľný záver najvyššieho súdu ktorý aprobovalo väčšinové uznesenie ústavného súdu – v bode 18, že „v okamihu, kedy správca dane spochybní dôveryhodnosť údajov v daňovom priznaní, musí daňový subjekt v daňovom konaní preukázať, že k realizácii plnenia skutočne na jeho strane došlo“ (strana 15 rozsudku), pretože nestačí iba spochybňovať, ale správca dane musí pre vylúčenie pravidla platiaceho pre daňový subjekt (právo na odpočet DPH po splnení zákonných podmienok týkajúcich sa dodania tovaru) rozhodnúť skutočnosti zodpovedajúce skutkovým znakom jemu priaznivej normy nielen tvrdiť, ale aj preukázať; a to sa vôbec nestalo, iba pre chybné posudzovanie dôkazného bremena zo strany všeobecných súdov.</p> <p>6. Pochybenie, ktorého sa tak najvyšší súd dopustil, mal považovať ústavný súd za prejav „svojevôle“ pri výkone verejnej moci (tu v súdnom rozhodovaní). Jednak stojí v zjavnom rozpore s pravidlami logického myslenia, keď odporuje všeobecne akceptovanému chápaniu daného právneho inštitútu, jednak vo svojich dôsledkoch kladie na dotknutého účastníka neadekvátne (neoprávnené) požiadavky týkajúce sa postupu, ktorým sa môže domáhať ochrany svojich základných práv súdnou cestou. Tak vo svojom dôsledku založilo porušenie ústavou zaručeného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.</p>
použitie odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov	<p>III. ÚS 483/2012, III. ÚS 588/2016 II. ÚS 81/02, III. ÚS 116/2011, IV. ÚS 11/2014</p> <p>I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, III. ÚS 271/05, I. ÚS 129/2015</p> <p>II. ÚS 134/09, I. ÚS 417/08</p> <p>II. ÚS 218/02, III. ÚS 198/07, II. ÚS 229/07, I. ÚS 265/07, III. ÚS 139/08</p>
súvisiace právne predpisy	zákon č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov
klúčové slová	<p>daň-z pridanej hodnoty daň-oslobodenie od dane daň-dokazovanie v daňovom konaní</p>

spisová značka	I. ÚS 379/2018
populárny názov	právo nahliadať do spisu
sudca spravodajca	Milan Lalič
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	14.11.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	<p>Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 5 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 5 ods. 4 Ústava Slovenskej republiky čl. 17 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 17 ods. 2 Ústava Slovenskej republiky čl. 17 ods. 5</p>
analytická právna veta	Postup súdu, ktorým odmieta obhajcom, resp. obvinenému či obžalovanému nahliadať do spisu, a to bez bližšej špecifikácie relevantných dôvodov, pre ktoré im toto právo odopiera a bez uvedenia náhradného termínu, v ktorom bude možné do spisu nahliadnuť, je možné po stránke formálnej hodnotiť ako porušenie základných princípov práva na účinnú obhajobu ako imanentnej súčasť práva na osobnú slobodu. Avšak ústavný súd súčasne zdôrazňuje, že nie každý postup súdu, ktorým neumožní nahliadnuť obžalovanému alebo jeho obhajcovi do spisu, musí nutne znamenať porušenie práva na obhajobu a s týmto

	<p>porušením súvisiacich práv, resp. k takémuto záveru nie je možné dospieť iba na základe faktickej skutočnosti, že sťažovateľovi nebolo umožnené nahliadnuť do spisu, pretože k porušeniu práva na obhajobu, resp. iných označených práv postupom súdu, ktorým nebolo sťažovateľovi umožnené nahliadnuť do spisu, by bolo možné uvažovať iba vtedy, ak by v dôsledku takéhoto nesprávneho postupu súdu nemal sťažovateľ dostatočný časový priestor na prípravu svojej obhajoby; prípadne možnosti jeho obhajoby by boli výrazne sťažené alebo obmedzené; uplynula by lehota na vykonanie úkonu, ktorý by inak mohol vykonať a pod.</p>
<p>skutkový stav a základné fakty</p>	<p>Sťažovateľ sa domáhal vyslovenia porušenia základného práva na osobnú slobodu zaručeného v čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, ako aj práva na slobodu a bezpečnosť zaručeného v čl. 5 ods. 1 a 4 dohovoru postupom okresného súdu z 24. mája 2018, ktorým nebolo obhajcovi sťažovateľa umožnené nahliadnuť so spisom, ako aj uznesením krajského súdu zo 7. júna 2018 (ďalej len "napadnuté uznesenie").</p> <p>Proti sťažovateľovi bolo vznesené obvinenie pre pokračovací zločin skrátenia dane a poistného podľa § 20 k § 276 odsek 1, odsek 2 písmeno c), odsek 4 Trestného zákona s poukazom na § 138 písmeno b), písmeno i) Trestného zákona a v bode 9, 10 a 11 zároveň v súbehu so zločinom daňového podvodu podľa § 277a odsek 1, odsek 2 písmeno b), písmeno c) Trestného zákona s poukazom na § 138 písmeno b), písmeno i) Trestného zákona.</p> <p>Uznesením okresného súdu zo 17. novembra 2017 v spojení s uznesením krajského súdu z 23. novembra 2017 bol sťažovateľ z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. b) a c) Trestného poriadku vzatý do väzby. Návrhom podaným okresnému súdu 16. mája 2018 vo veci konajúci prokurátor navrhol predĺženie lehoty väzby sťažovateľa, a to do 14. septembra 2018, ktorému návrhu okresný súd uznesením z 29. mája 2018 vyhovel. Ešte pred zmieneným rozhodnutím o predĺžení lehoty väzby sudca pre prípravné konanie nariadil vo veci konania o návrhu prokurátora výsluch obvineného na 29. máj 2018, pričom obhajca sťažovateľa v rámci prípravy na tento výsluch požiadal na okresnom súde o stanovenie termínu, kedy by mohol nahliadnuť so súdneho spisu, ktorého súčasťou bol aj vyšetrovací spis, pričom okresný súd mu tento termín stanovil na 24. máj 2018 o 14.00 h. V označenom čase však nebolo umožnené obhajcovi do spisu nazrieť, pričom zákonný sudca okresného súdu to odôvodnil potrebou študovať spis, ak by mu v tento deň odpadlo pojednávanie, pričom sťažovateľovmu obhajcovi nebol určený žiadny náhradný termín na nahliadnutie do spisu, takže „... výsluch konaný dňa 29.05.2018 prebehol bez umožnenia obhajoby nahliadať do súdneho spisu, pričom na tomto výsluchu sudca pre prípravné konanie i rozhodol“.</p> <p>O sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu z 29. mája 2018 rozhodol krajský súd napadnutým uznesením, a to tak, že ju ako nedôvodnú zamietol.</p> <p>Sťažovateľ namieta porušenie svojho práva na osobnú slobodu, ktorú nemohol účinne brániť prostredníctvom svojho obhajcu v konaní o predĺžení mu lehoty väzby v príčinnej súvislosti s postupom okresného súdu, ktorý neumožnil sťažovateľovmu obhajcovi 24. mája 2018 nahliadnuť do súdneho spisu pre účely prípravy účinnej obhajoby, napriek vopred dohodnutému termínu na nahliadnutie, a to nielen v čase pred vypočutím obvineného sťažovateľa sudcom pre prípravné konanie pred rozhodnutím o návrhu prokurátora o predĺžení mu lehoty väzby, ale ani v čase po tomto rozhodnutí.</p> <p>V súvislosti s napadnutým uznesením krajského zo 7. júna 2018 sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva a práva na osobnú slobodu z dôvodu, že krajský súd nevzhladol ním tvrdenú nezákonnosť rozhodnutia okresného súdu z 29. mája 2018, ktorým bola sťažovateľovi predĺžená lehota väzby aj napriek tomu, že pred jeho vydaním nebolo sťažovateľovmu advokátovi zo strany okresného súdu umožnené nahliadnuť do spisu, a tiež z dôvodu, že krajský súd mal odobriť označené rozhodnutie okresného súdu o predĺžení lehoty väzby potrebou vypočuť svedka, ktorý je však podľa sťažovateľa na</p>

	<p>neznámom mieste, a tak nezastihnuteľný, ako aj z dôvodu, že potrebu väzby u sťažovateľa mal krajský súd odôvodniť potrebou vypočítania anonymných (presne neurčených) svedkov, ktorí by sa mohli eventuálne v budúcnosti vyskytnúť, a napokon aj z dôvodu, že krajský súd svoje rozhodnutie o dôvodnosti väzby sťažovateľa odôvodnil dôvodmi a okolnosťami, o ktoré prokurátor neopieral svoj návrh a ktoré boli rozhodné v konaní o žiadostiach o prepustenie z väzby, a nie v konaní o jej predĺžení, a napokon aj z dôvodu, že krajský súd žiadnym spôsobom neodôvodnil možnosť nahradenia väzby u sťažovateľa probačným dohľadom.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>K postupu okresného súdu</p> <p>Zo samotnej sťažnosti, ako aj z jej príloh vyplýva, že sudca pre prípravné konanie neumožnil 24. mája 2018 sťažovateľovmu obhajcovi v rámci prípravy obhajoby pre účely výsluchu sťažovateľa v konaní o návrhu prokurátora na predĺženie lehoty väzby, napriek vopred dohodnutému termínu v infocentre okresného súdu, nahliadnuť do súdneho spisu s odôvodnením, že predmetný súdny spis by eventuálne mohol potrebovať sudca pre prípravné konanie pre účely jeho štúdia pred rozhodnutím v prípade, ak by v tento deň bolo zrušené nejaké z ním nariadených pojednávaní, a to bez určenia náhradného termínu na nahliadnutie do spisu.</p> <p>Ústavný súd už judikoval (napr. I. ÚS 125/2015, II. ÚS 116/2011, II. ÚS 266/2013, II. ÚS 600/2014, III. ÚS 7/00, III. ÚS 255/03, III. ÚS 135/04, III. ÚS 422/2016), že pri väzobných konaniach vníma ústavný súd právo na obhajobu ako súčasť práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ústavy a v prípade zistenia porušenia práva na obhajobu vo vzťahu k rozhodovaniu o väzbe pristúpi k vysloveniu jeho porušenia prostredníctvom čl. 17 ústavy, ktorý sťažovateľ namieta.</p> <p>Zabezpečenie práva obvineného na obhajobu je súčasťou práva na spravodlivý proces a toto právo neplynie len z ochrany práv jednotlivca, ale aj zo záujmu štátu na zistení pravdy. Obsahom práva na obhajobu je možnosť efektívnej obhajoby, ktorej súčasťou je okrem iného aj právo nahliadať do spisu a byť oboznámený so všetkými dôkazmi vykonanými v priebehu trestného konania.</p> <p>Európsky súd pre ľudské práva konštatoval, že každý trestný proces vrátane procesných aspektov musí mať kontradiktórny charakter a zabezpečovať rovnosť zbraní medzi obžalobou a obhajobou: v tom spočíva jeden zo základných prvkov spravodlivého procesu. Právo na spravodlivý proces implikuje ako pre obžalobu, tak pre obhajobu možnosť zoznámiť sa s pripomienkami alebo dôkazmi predloženými protistranou a vyjadriť sa k nim (Brandstetter proti Rakúsku, 1991).</p> <p>Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že postup súdu, ktorým odmieta obhajcom, resp. obvinenému či obžalovanému nahliadať do spisu, a to bez bližšej špecifikácie relevantných dôvodov, pre ktoré im toto právo odopiera a bez uvedenia náhradného termínu, v ktorom bude možné do spisu nahliadnuť, je možné po stránke formálnej hodnotiť ako porušenie základných princípov práva na účinnú obhajobu ako imanentnej súčasť práva na osobnú slobodu. Avšak ústavný súd súčasne zdôrazňuje, že nie každý postup súdu, ktorým neumožní nahliadnuť obžalovanému alebo jeho obhajcovi do spisu, musí nutne znamenať porušenie práva na obhajobu a s týmto porušením súvisiacich práv, resp. k takémuto záveru nie je možné dospieť iba na základe faktickej skutočnosti, že sťažovateľovi nebolo umožnené nahliadnuť do spisu, pretože k porušeniu práva na obhajobu, resp. iných označených práv postupom súdu, ktorým nebolo sťažovateľovi umožnené nahliadnuť do spisu, by bolo možné uvažovať iba vtedy, ak by v dôsledku takéhoto nesprávneho postupu súdu nemal sťažovateľ dostatočný časový priestor na prípravu svojej obhajoby; prípadne možnosti jeho obhajoby by boli výrazne sťažené alebo obmedzené; uplynula by lehota na vykonanie úkonu, ktorý by inak mohol vykonať a pod. Inými slovami, formálne porušenie práva na nahliadnutie so spisom ako jedného z aspektov práva na</p>

obhajobu bez jeho materiálneho obsahu, resp. dopadu na postavenie obvineného či obžalovaného, samo osebe nepostačuje na vyslovenie porušenia práva na osobnú slobodu.

V okolnostiach danej veci je nutné podotknúť, že sťažovateľovmu obhajcovi bolo síce vo vopred dohodnutom termíne 24. mája 2018 odmietnuté právo nahliadnuť do spisu pre účely prípravy účinnej obhajoby k výsluchu sťažovateľa vo veci návrhu prokurátora o predĺžení mu lehoty väzby, a to bez určenia náhradného termínu na nahliadnutie a bez uvedenia ústavne relevantného dôvodu, avšak v kontexte uvedeného je nutné reflektovať aj na dôvody, resp. na účel tohto nahliadnutia, ktorého potrebu sťažovateľ odôvodnil jeho záujmom dozvedieť sa, ako bolo rozhodnuté o ním uplatnenej námietke zaujatosti proti sudcovi pre prípravné konanie, ktorý o predmetnom návrhu prokurátora rozhodoval a ktorého dôvody mu boli známe, keďže nedoručenie tohto návrhu sťažovateľ nenamietal (t. j. argumenty protistrany vo veci návrhu na predĺženie lehoty väzby boli sťažovateľovi známe, pozn.). Uvedená skutočnosť v spojení so skutočnosťou, že sťažovateľ ako väzobne stíhaná osoba mal obhajcu, ktorý mal mať ako osoba práva znalá vedomosť o tom, že v prípade, žeby o námietke zaujatosti vznesenej proti sudcovi pre prípravné konanie niektorou zo strán (v danom prípade sťažovateľom) bolo aj vecne rozhodnuté (či už kladne alebo záporne), bolo by vydané uznesenie, proti ktorému je prípustná sťažnosť (§ 32 ods. 4 Trestného poriadku), a teda by v súlade s § 179 ods. 3 Trestného poriadku muselo byť toto rozhodnutie ešte pred vykonaním výsluchu oznámené (vyhlásením alebo doručením), a to tak sťažovateľovi (obvinenému), ako aj jeho obhajcovi. A contrario, ak teda nebolo sťažovateľovi ani jeho obhajcovi oznámené žiadne rozhodnutie o vecnom (či už kladnom alebo zápornom) posúdení ním uplatnenej námietky zaujatosti, bol na mieste predvídateľný postup podľa § 32 ods. 6 Trestného poriadku, a to že o námietke zaujatosti sa z tam uvedených dôvodov nekonalo, a teda že nebola sudcom pre prípravné konanie vecne posúdená.

Okrem uvedeného, tak ako to v sťažnosti uvádza aj sám sťažovateľ, ak bola dôvodom, pre ktorý žiadal do spisu nahliadnuť jeho obhajca, snaha dozvedieť sa, ako sudca pre prípravné konanie rozhodol o sťažovateľovej námietke zaujatosti, tak je nutné v okolnostiach danej veci prihliadnuť aj na to, že na túto skutočnosť sa mal možnosť sťažovateľ, ako aj jeho obhajca dopytovať priamo u sudcu pre prípravné konanie ešte pred samotným rozhodnutím o návrhu prokurátora na predĺženie lehoty väzby, a to bezprostredne na výsluchu, ktorý sa vo veci tohto návrhu uskutočnil 29. mája 2018, na ktorom sudca pre prípravné konanie o tomto návrhu aj rozhodol. Inými slovami, ak by sa v rámci poskytnutia účinnej obhajoby obhajca sťažovateľa alebo aj sám sťažovateľ na predmetnom výsluchu informovali o tom, či a ako bolo rozhodnuté o sťažovateľovej námietke zaujatosti, v reakcii na uvedené zistenie by v prípade ich nespokojnosti mali ešte dostatočný časový priestor na toto zistenie reagovať, a to či už priamo na označenom výsluchu alebo po jeho skončení v rámci sťažnostného konania. Navyše, sťažovateľ okrem tvrdenia, že mu za uvedeným účelom nebolo umožnené nahliadnuť do spisu ani po rozhodnutí o návrhu prokurátora na predĺženie lehoty väzby, žiadnym spôsobom nepreukázal, žeby sa tohto svojho práva na nahliadnutie do spisu ešte v tomto štádiu konania aj fakticky domáhal. Na základe uvedených skutočností možno uzavrieť, že sťažovateľ mal počas rozhodovania o návrhu prokurátora na predĺženie lehoty väzby, a to počas výsluchu o tomto návrhu, ako aj po tomto výsluchu, priestor, aby vyvinul dostatočnú procesnú aktivitu na získanie informácie o rozhodnutí o jeho námietke zaujatosti, čo však sťažovateľ, odhliadnuc iba jeho tvrdenie, žiadnym spôsobom nepreukázal, takže v tomto smere namietaný postup okresného súdu 24. mája 2018 po stránke materiálnej nevykazuje znaky porušenia práva na obhajobu a skrze neho ani práva na osobnú slobodu, preto ústavný súd už po predbežnom prerokovaní sťažnosti túto v tejto časti (vo vzťahu k postupu okresného súdu) ako zjavne neopodstatnenú odmietol (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

K rozhodnutiu krajského súdu

Ústavný súd vzhľadom na svoju doterajšiu judikatúru považuje za potrebné v prvom rade pripomenúť, že nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmavať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmavať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu iba vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00).

Ústavný súd preskúmal predmetné rozhodnutie krajského súdu a konštatuje, že krajský súd sa vysporiadal so všetkými sťažnostnými námietkami sťažovateľa a v súvislosti s namietaným porušením jeho práva na obhajobu v nadväznosti na neumožnenie jeho obhajcovi nahliadnuť do spisu a konštatoval, že postupom okresného súdu nedošlo k narušeniu rovnováhy v práve obžaloby a obhajoby byť informovaný o všetkých skutočnostiach, ktoré počas konania vyšli najavo, a na to nadväzujúce právo vyjadriť sa k týmto skutočnostiam z dôvodu, že sťažovateľ, ako aj jeho obhajca mali možnosť počas celého trestného konania do spisu nahliadať, boli tiež oboznámení s návrhom prokurátora na predĺženie lehoty väzby a o jeho dôvodoch, takže mali v rovnakom rozsahu ako obžaloba vedomosť o všetkých skutočnostiach, ktoré v danom štádiu trestného konania, keď sa rozhodovalo o predĺžení lehoty väzby, vyšli najavo, a keďže ani sťažovateľ v týchto súvislostiach netvrdil opak (napríklad netvrdil, žeby nemal vedomosť alebo možnosť vyjadriť sa k niektorým kľúčovým skutočnostiam, na ktorých bol založený návrh na predĺženie lehoty väzby a pod.), možno toto odôvodnenie krajského súdu považovať za dostačujúce a ústavne udržateľné.

Krajský súd sa vzhľadom na okolnosti veci ústavne udržateľným spôsobom vysporiadal aj s námietkou sťažovateľa, že sudca pre prípravné konanie sa pred tým, ako rozhodol o predĺžení lehoty väzby, nezaoberal ním uplatnenou námietkou zaujatosti, ktorú sťažovateľ odôvodnil tým, že v rozhodnutí o zamietnutí jeho žiadosti o prepustenie z väzby mal sudca pre prípravné konanie konštatovať jeho vinu, čím mal porušiť princíp prezumpcie nevinu. Krajský súd v tejto súvislosti uviedol, že sa nezakladá na pravde, že by sa zmiernenou námietkou zaujatosti sťažovateľa sudca pre prípravné konanie nezaoberal, s tým, že o tejto námietke zaujatosti síce nebolo vecne rozhodnuté, avšak sudca pre prípravné konanie v zmysle jeho úradného záznamu z 30. apríla 2018 ustálil, že o nej podľa § 32 ods. 6 Trestného poriadku nebude konať, pretože ide o námietku procesného charakteru. Uvedený záver krajského súdu vzhľadom na znenie označeného ustanovenia Trestného poriadku, podľa relevantnej časti ktorého „O námietke zaujatosti strany... ak je dôvodom námietky len procesný postup orgánov činných v trestnom konaní alebo súdu v konaní, sa nekoná...“, ako aj vzhľadom na odôvodnenie tejto námietky zaujatosti, možno obdobne považovať za ústavne udržateľný, ktorý nie je spôsobilý zasiahnuť do sťažovateľom označených práv.

Na tomto mieste je však nutné podotknúť, že neobstojí argumentácia sťažovateľa, že v súvislosti s rozhodovaním o predmetnej námietke zaujatosti sa mal krajský súd vysporiadať aj s tým, že o spôsobe jej vybavenia sa mohol sťažovateľ dozvedieť už skôr pred rozhodnutím o predĺžení lehoty väzby, keby mu bolo okresným súdom umožnené nahliadnuť do spisu, pretože, ako to vyplýva z napádaného rozhodnutia krajského súdu, v sťažnosti proti rozhodnutiu sudcu pre prípravné konanie sťažovateľ tieto dôvody ani nedával do interakcie,

resp. do stavu príčinnej nadväznosti. Inými slovami, v konaní pred krajským súdom sťažovateľ nenamietal, že sa nemohol dozvedieť o spôsobe vybavenia svojej námietky zaujatosti, pretože mu nebolo umožnené nahliadnuť do spisu, ale namietal, že námietkou zaujatosti sa sudca pre prípravné konanie vôbec nezaoberal, ktorý argument, tak ak to vyplýva z už uvedeného, krajský súd ústavne udržateľným spôsobom vyvrátil. V nadväznosti na uvedené neobstojí ani obranná argumentácia sťažovateľa, že keby mal vedomosť o spôsobe vybavenia námietky zaujatosti ešte pred podaním sťažnosti krajskému súdu, mohol by proti rozhodnutiu sudcu pre prípravné konanie o predĺžení lehoty väzby uplatniť vecné námietky týkajúce sa rozhodovania zaujatým sudcom, pretože sťažovateľ mal možnosť predmetnú informáciu získať aj na výsluchu, ktorý sa vo veci návrhu na predĺženie lehoty väzby uskutočnil 29. mája 2018.

Ústavný súd podotýka, že ako nedôvodná sa javí byť aj námietka sťažovateľa, že rozhodnutie okresného súdu, ako aj s ním sa identifikujúce rozhodnutie krajského súdu je v danosti dôvodov na predĺženie lehoty väzby neodôvodnené, resp. že je odôvodnené arbitrárne, keďže ich danosť je odôvodnená (i) potrebou vypočúť svedka, ktorého by mohol sťažovateľ ovplyvňovať, táto možnosť je však podľa sťažovateľa iba imaginárna, pretože tento svedok sa nachádza na neznámom mieste, (ii) potrebou vypočutia anonymných svedkov, ktorí by sa mohli v budúcnosti vyskytnúť, a napokon aj (iii) na predpoklade, že sťažovateľ by mohol pokračovať v trestnej činnosti, keďže bola jeho jediným zdrojom príjmu, pričom podľa sťažovateľa nebol zohľadnený jemu daný prísľub zamestnania v rodinnej firme.

V tejto súvislosti ústavný súd považuje za nutné zdôrazniť, že konanie pred všeobecnými súdmi je z hľadiska ústavného prieskumu potrebné posudzovať ako jeden celok. Pokiaľ súd prvého stupňa zodpovie na všetky relevantné argumenty nastolené účastníkmi v konaní a odvolací súd sa s týmto posúdením stotožní, potom ani stručnosť odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu nie je v zásade dôvodom na vyslovenie protiústavnosti takéhoto rozhodnutia. Podstatné totiž je, že účastníkovi konania boli v priebehu konania sprostredkované nosné dôvody rozhodnutia (napr. II. ÚS 102/2018).

Aj v posudzovanom prípade je totiž nutné z hľadiska odôvodnenia dôvodov na predĺženie lehoty väzby rozhodnutie sudcu pre prípravné konanie, ktorý konal a rozhodoval v prvom stupni, a rozhodnutie krajského súdu ako druhostupňového orgánu vnímať ako jeden celok, pričom v posudzovanom prípade sa už sudca pre prípravné konanie venoval všetkým argumentom, ktoré sťažovateľ namietal v ústavnej sťažnosti a ktoré podľa neho ostali krajským súdom nezodpovedané. Z uvedených rozhodnutí jasne vyplýva, že vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že v štruktúre organizovanej skupiny páchajúcej majetkovú trestnú činnosť mal sťažovateľ dominantné postavenie ako „... hlavný organizátor predmetnej trestnej činnosti ...“ a aj titulom tejto pozície riadil a organizoval ostatných členov tejto skupiny a už aj v minulosti ovplyvňoval v rozhodnutí okresného súdu identifikované svedkyne a tiež počas pobytu vo väzbe napriek zákazu telefonicky kontaktoval jemu známe osoby. Všetky tieto skutočnosti v ich súhrne vypovedajú o charaktere a dôveryhodnosti sťažovateľa, takže v tomto smere nie je možné stotožniť sa s jeho tvrdením, že tieto skutočnosti mali význam iba pri rozhodovaní o jeho skorších žiadostiach o prepustení z väzby, nie však pri rozhodovaní o návrhu prokurátora na predĺženie jej lehoty, pretože aj pri rozhodovaní o tomto návrhu prokurátora súd musel zohľadniť všetky skutočnosti, ktoré do tej doby vyšli v konaní najavo (a to tak vo vzťahu k možnosti ovplyvňovania svedkov, ako aj vo vzťahu k dôveryhodnosti prísľubu o možnosti zamestnania sťažovateľa v rodinnej firme, pozn.). Obdobne sa nezakladá na pravde tvrdenie sťažovateľa, žeby dôvodnosť väzby bola odôvodňovaná nutnosťou vypočúť anonymných svedkov, pretože v tomto smere na strane 19 rozhodnutia okresného súdu sudca pre prípravné konanie presne uviedol mená svedkov s tým, že ich bude potrebné ešte „... vypočúť, prípadne prepočúť...“, pričom aj keď títo svedkovia nie sú menovite uvedení aj v rozhodnutí krajského súdu, ktorý uviedol, že „Nie je preto potrebné opakovať argumentáciu sudcu pre prípravné konanie, ktorú považuje sťažnostný súd za

	<p>správnú a s ktorou sa v plnej miere stotožnil“, tak aj v tomto ohľade tvorí rozhodnutie okresného súdu a krajského súdu jeden celok.</p> <p>Napokon z rozhodnutia krajského súdu vyplýva aj záver, že vzhľadom na charakter dôvodov predĺženia lehoty väzby (možnosť pokračovania v trestnej činnosti a ovplyvňovania svedkov) a vzhľadom na „... osoby obvinených, neumožňujú použiť menej invazívne prostriedky uvedené v §§ 80 a 81 Trestného poriadku, ktoré by boli spôsobilé nahradiť väzbu oboch obvinených... Už v predchádzajúcich rozhodnutiach o väzbe boli skúmané tieto možnosti a vo všetkých prípadoch boli opakovane vyhodnotené tak, že v danom štádiu trestného stíhania neprichádzajú do úvahy... Spôsob, akým sa mali obvinení dopustiť spáchania rozsiahlej trestnej činnosti neumožňuje urobiť záver, že písomný sľub obvineného, záruka dôveryhodnej osoby alebo dohľad probačného a mediačného úradníka, prípadne peňažná záruka, by mohli nahradiť väzbu obvinených. Preto aj rozhodnutie v týchto bodoch napadnutého uznesenia považuje sťažnostný súd za správne.“. Inými slovami, vyhodnotením všetkých do doby rozhodnutia vyjdených najavo skutočností súdy uzavreli, že charakter sťažovateľom páchanej trestnej činnosti (dlhodobá, rozsiahla charakteru a aj za hranicami štátu, pozn.), charakter dôvodov väzby a dôveryhodnosť sťažovateľa nedávajú v ich súhrne záruku, žeby bolo možné nahradiť jeho väzbu probačným dohľadom alebo inými menej invazívnejšími spôsobmi jej nahradenia (tobôž, ak sa ovplyvňovania svedkov sťažovateľ dopustil už aj vo väzbe, nie to na slobode, pozn.).</p> <p>Vzhľadom na uvedené ústavný súd rozhodol, že sťažnosťou napádané uznesenie krajského súdu je ústavne udržateľné, nevykazuje znaky svojvôle či arbitrárnosti, a preto v príčinnej súvislosti s ním nemohlo dôjsť k namietanému porušeniu sťažovateľom označených práv, preto ústavný súd sťažnosť sťažovateľa už po jej predbežnom prerokovaní aj v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú odmietol (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).</p> <p>Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok a rozhodnutie o zrušení napádaného rozhodnutia všeobecného súdu (krajského súdu), ako aj rozhodnutie o priznaní sťažovateľovi úhrady trov konania je viazané na vyslovenie porušenia jeho práv alebo slobôd (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy), ústavný súd o týchto častiach sťažnosti už nerozhodoval.</p> <p><u>Ústavný súd rozhodol:</u></p> <p>Sťažnosť sťažovateľa odmieta ako zjavne neopodstatnenú.</p>
<p>použitie odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov</p>	<p>I. ÚS 125/2015, II. ÚS 116/2011, II. ÚS 266/2013, II. ÚS 600/2014, III. ÚS 7/00, III. ÚS 255/03, III. ÚS 135/04, III. ÚS 422/2016 EStP: Brandstetter proti Rakúsku, 1991</p>
<p>súvisiace právne predpisy</p>	<p>zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov</p>
<p>klúčové slová</p>	<p>väzba-dôvody väzby nahliadnutie do spisu väzba-predĺženie lehoty trvania väzby obhajoba, obhajca-príprava obhajoby</p>

<p>spisová značka</p>	<p>I. ÚS 452/2018</p>
<p>populárny názov</p>	<p>ukladanie trestu zákazu činnosti na doživotie</p>
<p>sudca spravodajca</p>	<p>Marianna Mochnáčová</p>
<p>druh konania</p>	<p>konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb</p>
<p>druh rozhodnutia a spôsob vybavenia</p>	<p>Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí</p>

dátum rozhodnutia	19.12.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 1 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	Zmierňovacia (druhá) veta prechodného ustanovenia § 438d trestného zákona o možnosti súdu nevziať do úvahy odsúdenie uložené pred 1. novembrom 2011 pri ukladaní trestu zákazu činnosti na doživotie podľa § 61 ods. 3 alebo 5 Tr. zák. v prípade zistenia mimoriadnych okolností, pre ktoré by bolo uloženie trestu zákazu činnosti na doživotie neprimerane prísne, nemá kogentný charakter, ale ide o fakultatívne ustanovenie, ktorého použitie je na úvahe a rozhodnutí súdu. Preto nepoužitie tejto zmierňovacej časti prechodného ustanovenia nie je možné podriaďiť pod „nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia“, zakladajúce dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ trestného poriadku.
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom okresného súdu, uznesením krajského súdu a uznesením najvyššieho súdu.</p> <p>Rozsudkom okresného súdu bol sťažovateľ uznaný vinným z prečinu ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ods. 1 Trestného zákona, za čo mu bol okrem iného podľa § 61 ods. 1 a 5 písm. a) Trestného zákona uložený trest zákazu činnosti spočívajúci v zákaze vedenia akýchkoľvek motorových vozidiel na doživotie.</p> <p>O odvolaní sťažovateľa proti rozsudku okresného súdu rozhodol krajský súd napadnutým uznesením tak, že odvolanie sťažovateľa zamietol.</p> <p>Uznesenie krajského súdu napadol sťažovateľ dovolaním, ktoré najvyšší súd svojím uznesením odmietol.</p> <p>Podľa sťažovateľa k namietanému porušeniu ním označených práv malo dôjsť tým, že všeobecné sudy nesprávne aplikovali ustanovenie § 438d Trestného zákona, keď neprihliadali na mimoriadne okolnosti predchádzajúcich prípadov, na vec aplikovali neústavné ustanovenia § 61 ods. 5 písm. a) a § 61 ods. 7 Trestného zákona a svoje rozhodnutia náležite neodôvodnili.</p>
z odôvodnenia	<p>K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľa rozsudkom okresného súdu</p> <p>Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, je založená na základe princípu subsidiarity. Zo subsidiarity právomoci ústavného súdu vyplýva, že ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa môže domôcť ochrany svojho základného práva alebo slobody využitím mu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov pred iným orgánom verejnej moci, odmietne takúto sťažnosť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na prerokovanie (mutatis mutandis napr. I. ÚS 103/02, I. ÚS 269/06). Z uvedeného vyplýva, že v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy prislúcha ústavnému súdu právomoc zaoberať sa namietaným porušením základného práva alebo slobody za predpokladu, že právna úprava takémuto právu neposkytuje účinnú ochranu (mutatis mutandis I. ÚS 78/99).</p> <p>Podstatou účinnej ochrany základných práv a slobôd sťažovateľa je okrem iného aj opravný prostriedok, ktorý má fyzická osoba alebo právnická osoba k dispozícii vo vzťahu k základnému právu alebo slobode, porušenie ktorých sa namieta a ktorý jej umožňuje odstrániť ten stav, v ktorom vidí porušenie svojho základného práva alebo slobody (I. ÚS 36/96).</p> <p>V danom prípade bol sťažovateľ oprávnený podať proti rozsudku okresného súdu odvolanie, o čom vedel, odvolanie podal a krajský súd o ňom svojím uznesením rozhodol. Z toho vyplýva, že sťažovateľ mal k dispozícii účinný právny prostriedok na ochranu svojich práv, o ktorom bol oprávnený rozhodnúť</p>

krajský súd, čo vylučuje právomoc ústavného súdu. Z uvedeného dôvodu ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľa v časti namietajúcej porušenie jeho práv rozsudkom okresného súdu z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľa uznesením krajského súdu a uznesením najvyššieho súdu

Najvyšší súd v relevantnej časti svojho uznesenia uviedol: «Obvinený je toho názoru, že odvolací súd nevzal do úvahy prechodné ustanovenie § 438d Tr. zák., podľa ktorého súd nemusí vziať do úvahy odsúdenie uložené pred 1. novembrom 2011, ak by vzhľadom na mimoriadne okolnosti predchádzajúcich prípadov bolo pre páchatel'a uloženie doživotného trestu zákazu činnosti neprimerane prísne, pričom dôvodil, že takýto trest je neprimeraný s poukazom na osobu obvineného, ktorý spáchal skutok v roku 2009 ako osoba blízka veku mladistvého. V danej súvislosti uviedol, že tento čin spáchal z mladíckej nerozvážnosti a úprimne ho oľutoval. V súčasnosti vedie riadny život, študuje a má záujem založiť si rodinu. Z obsahu zápisnice o hlavnom pojednávaní okresného súdu z 28. apríla 2016 vyplýva, že súd prvého stupňa v rámci dokazovania oboznámil obsah trestných spisov o predchádzajúcich odsúdeniach obvineného pre prečiny ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289, ktorých sa dopustil ako vodič dopravného prostriedku, a to spisy dvoch príslušných okresných súdov. Následne okresný súd rozhodol rozsudkom o vine obvineného a uložení trestu. Okrem podmieneného trestu odňatia slobody uložil súd obvinenému podľa § 61 ods. 1, ods. 5 písm. a/ Tr. zák. (podľa zásady „trikrát a dost“) aj vedľajší trest zákazu činnosti vedenia motorových vozidiel akéhokoľvek druhu na doživotie. Z písomného vyhotovenia rozsudku vyplýva, že okresný súd sa v jeho odôvodnení inter alia zaoberal aj otázkou možnosti uplatnenia prechodného ustanovenia § 438d Tr. zák. najmä jeho vety druhej. Podľa tohto ustanovenia § 61 ods. 3 a 5 sa vzťahuje aj na osobu, ktorá bola odsúdená za niektorý z trestných činov uvedených v ustanovení § 61 ods. 3 alebo 5 pred 1. novembrom 2011, ak táto osoba spáchala ďalší trestný čin uvedený v § 61 ods. 3 alebo 5 po 1. novembri 2011. Súd však nemusí vziať do úvahy odsúdenie uložené pred 1. novembrom 2011, ak by vzhľadom na mimoriadne okolnosti predchádzajúcich prípadov bolo pre páchatel'a použitie trestnej sadzby trestu zákazu činnosti ustanovenej v § 61 ods. 3 alebo 5 neprimerane prísne. V nadväznosti na to rozhodoval krajský súd o odvolaní obvineného, ktoré uznesením zo 4. októbra 2016, podľa § 319 Tr. por. zamietol ako nedôvodné. Z jeho odôvodnenia je zrejmé, že aj odvolací súd sa zaoberal a vysporiadal s odvolacími námietkami obvineného, najmä pokiaľ ide o uplatnenie ustanovenia § 438d Tr. zák. v kontexte s jeho postojom k trestnej činnosti, (ku ktorej sa priznal a jej spáchanie oľutoval) a s argumentáciou založenou prevažne na tvrdení, že doživotný trest predstavuje vážne a neprimerané obmedzenie a zásah do jeho osobného života, s prihliadnutím na zákonnú nemožnosť jeho prehodnotenia po určitom čase na rozdiel od výnimočného trestu odhalia slobody na doživotie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky predovšetkým zdôrazňuje, že zmierňovacia (druhá) veta prechodného ustanovenia § 438d Tr. zák. o možnosti súdu nevziať do úvahy odsúdenie uložené pred 1. novembrom 2011 pri ukladaní trestu zákazu činnosti na doživotie podľa § 61 ods. 3 alebo 5 Tr. zák. v prípade zistenia mimoriadnych okolností, pre ktoré by bolo uloženie trestu zákazu činnosti na doživotie neprimerane prísne, nemá kogentný charakter, ale ide o fakultatívne ustanovenie, ktorého použitie je na úvahe a rozhodnutí súdu. Preto nepoužitie tejto zmierňovacej časti prechodného ustanovenia nie je možné podriaďiť pod „nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia“, zakladajúce dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. V danej súvislosti treba zdôrazniť, že aj zisťovanie „mimoriadnych okolností“ v zmysle vety druhej § 438d Tr. zák. v rámci dokazovania je zisťovanie konkrétnych skutkových okolností, ktoré však v dovolacom konaní nemožno skúmať.

Najvyšší súd preto konštatuje, že uplatnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1

písm. i/ Tr. por. v danom prípade nebol naplnený. Nad rámec uvedeného dovolací súd uvádza nasledovné: Z ustanovenia § 61 ods. 5 písm. a/ Tr. zák. vyplýva zavedenie povinnosti súdu obligatórne uložiť trest zákazu činnosti na doživotie, ak súd odsudzuje páchatel'a za trestný čin ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289, ktorého sa dopustil ako vodič dopravného prostriedku, hoci už bol za taký trestný čin, ktorého sa dopustil ako vodič dopravného prostriedku dvakrát odsúdený. Jedná sa tu teda o postih špeciálnej recidívy, čo je aj posudzovaný prípad obvineného. Na uloženie trestu zákazu činnosti na doživotie podľa tohto zákonného ustanovenia postačuje zistenie súdu, že páchatel', ktorého odsudzuje pre trestný čin ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 Tr. zák. bol už v minulosti najmenej dvakrát právoplatne odsúdený za spáchanie rovnakého trestného činu. Esenciálnou skutočnosťou teda je, že obvinený bol v minulosti právoplatne uznaný za vinného z trestného činu (prečinu) uvedeného v ustanovení § 61 ods. 5 písm. a/ Tr. zák. a skutočnosť, že sa ho dopustil ako vodič dopravného prostriedku. Táto podmienka musí byť splnená pri všetkých troch odsúdeniach pre prečin podľa § 289 Tr. zák. Pokiaľ sa týka prechodného ustanovenia § 438d Tr. zák., k úprave Trestného zákona účinnnej od 1. novembra 2011 bolo prijaté prechodné ustanovenie, v zmysle ktorého sa ustanovenie § 61 ods. 5 písm. a/, (aj písm. b/ ods. 5 a ods. 3) o recidíve vzťahuje aj na osoby súdené za trestný čin ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ako vodič dopravného prostriedku, keď bol pred 1. novembrom 2011 už najmenej dvakrát odsúdený pre takýto trestný čin. Súd však podľa § 438d Tr. zák. nemusí odsúdenie spred 1. novembra 2011 vziať do úvahy, ak by vzhľadom na mimoriadne okolnosti predchádzajúcich prípadov bolo pre páchatel'a uloženie doživotného trestu zákazu činnosti neprímerane prísne. V danej súvislosti treba zdôrazniť, že zákon síce bližšie nedefinuje pojem „mimoriadne okolnosti prípadu“, avšak v tomto smere je určujúca súdna prax, a to najmä vo vzťahu k interpretácii tohto pojmu obsiahnutého v ustanovení § 39 Tr. zák. o mimoriadnom znížení trestu resp. v predtým platnom ustanovení § 40 Tr. zák. Predpokladom aplikácie tohto ustanovenia pred novelou z roku 1990 boli „výnimočné okolnosti prípadu“ alebo „mimoriadne pomery páchatel'a“. Pojem „mimoriadne okolnosti“ z hľadiska sémantického predpokladá, že sa nemôže jednať o bežne sa vyskytujúce okolnosti spájané spravidla s okolnosťami poľahčujúcimi (§ 36 Tr. zák.) napríklad, že páchatel' viedol pred spáchaním činu riadny život, priznanie sa k spáchaniu činu a jeho úprimné oľutovanie, pričinenie sa o odstránenie škodlivých následkov a podobne. Judikatúra najvyššieho súdu pokladá za mimoriadne okolnosti prípadu napríklad konanie páchatel'a za okolností blížiacich sa ku konaniu v krajnej núdzi, teda odvracajúc nebezpečenstvo hroziacej ujmy na zdraví, na živote alebo inému záujmu chránenému Trestným zákonom.

Treba tiež zdôrazniť, že pri preskúvaní mimoriadnych okolností prípadov, za ktoré bol obvinený v minulosti odsúdený, súd nemôže vykonávať ďalšie, nové dokazovanie a konštruovať nové skutkové závery, tieto meniť alebo dopĺňať v týchto už právoplatne skončených veciach. Súd pri zisťovaní „mimoriadnych okolností“ týchto prípadov musí vychádzať len z obsahu pripojených spisov. V posudzovanom prípade obvineného konajúce súdy takto postupovali a súd prvého stupňa, ako aj odvolací súd dospeli k jednoznačnému záveru, že v predchádzajúcich prípadoch neboli zistené žiadne také okolnosti, ktoré by bolo možné charakterizovať z pohľadu vyššie uvedených úvah ako mimoriadne.

Okolnosti uvádzané v dovolaní obvineného - že žije riadnym životom, študuje na vysokej škole, si hodlá založiť rodinu a podnikať alebo, že sa k činu priznal a úprimne ho oľutoval, resp. že sa činu v roku 2009 dopustil vo veku blízkom veku mladistvých z mladíckej nerozvážnosti, v žiadnom prípade nie je možné považovať za mimoriadne okolnosti prípadu, aké má na mysli prechodné ustanovenie § 438d Tr. zák. Len marginálne treba uviesť, že tvrdenie obvineného o spáchaní predchádzajúceho činu ohrozenia pod vplyvom návykovej látky (v roku 2009) vo veku blízkom veku mladistvých nezodpovedá skutočnosti, pretože v čase spáchania skutku vo veci okresného súdu (23. apríla 2009) mal obvinený necelých 24 rokov, a teda v tomto čase už nebol osobou blízkom veku

mladistvých. Podľa § 127 ods. 2 Tr. zák. osobou blízkou veku mladistvých sa rozumie osoba, ktorá dovŕšila osemnásť rok svojho veku a neprekročila dvadsaťjeden rokov svojho veku. Za mimoriadne okolnosti prípadu nie je možné považovať ani skutočnosť, že sa obvinený podrobil protialkoholickému liečeniu resp., že dobrovoľne navštevuje odborné poradenstvo a abstínuje. Tak ako to už bolo konštatované v napadnutom rozhodnutí krajského súdu, u obvineného bol znalcami psychiatrami konštatovaný kompletne vytvorený syndróm somatopsychickej závislosti od alkoholu. Po absolvovaní protialkoholického liečenia nedodržiaval abstinenciu, požívanie alkoholu bagatelizoval. má dlhodobé skúsenosti s alkoholom a vedomosti o jeho nepriaznivom vplyve na jeho organizmus a jeho konanie a aj napriek tomu sa nezdržiava požívania alkoholu. Znalci konštatovali, že jeho pobyt na slobode je z psychiatrického hľadiska pre spoločnosť nebezpečný, pretože v prípade nedodržovania abstinencie by sa znovu dopúšťal obdobných trestných skutkov. Pri požití alkoholu stráca kontrolu nad pitím, dochádza k odbrzdzeniu pudových mechanizmov, k zníženiu kritickosti, preceňovaniu osobných schopností. V obdobiach intoxikácie alkoholom dostavuje sa u obvineného prechodná strata pamäte - „alkoholové okienka“. V čase odborného vyšetrenia deklaroval abstinenciu, avšak ide o krátkodobú abstinenciu, z dôvodu ktorého znalci navrhli ochranné medicínske opatrenie, ktoré by ho malo viesť k dodržiavaniu totálnej, celoživotnej abstinencie. Z dostupných odborných prameňov je súdu známa skutočnosť, že prevažná väčšina osôb závislých od alkoholu, ktorí aj po absolvovaní liečenia porušia abstinenciu, je prístupná ďalšiemu ovplyvneniu. Podľa odborných štatistík a odhadov dlhodobej prognózy len výrazne malé percento abstínuje trvalo. Je teda zrejmé, že ani dobrovoľný vstup a intenzívna liečba nezaručujú pri silnom návyku úspech. Na druhej strane ani pozitívny efekt trvalej abstinencie (aj keď u nízkeho počtu závislých), sa nedá celkom vylúčiť. Z tohto pohľadu treba pripustiť racionalitu úvah obvineného o prípustnosti odbornej diskusie v súvislosti s platnou zákonnou úpravou, ktorá nepredpokladá možnosť podmieneného odpustenia zvyšku trestu zákazu činnosti po určitej dobe jeho výkonu z pohľadu prípadných možných zmien zdravotného stavu obvineného (odsúdeného) a s tým súvisiaci jeho návrh na iniciovanie konania o protiústavnosti relevantných častí zákona pred Ústavným súdom.

Odhliadnuc od toho, že obvineným navrhovaný procesný postup nie je možné skúmať a revidovať v rámci dovolacieho konania, vo všeobecnosti treba uviesť, že navrhovaný postup konajúce súdy neakceptovali, pretože v posudzovanej veci sami nevzhľadali na takýto postup žiaden dôvod. Krajský súd takýto právny názor riadne odôvodnil. Najvyšší súd zdieľa tento názor a dodáva, že s prihliadnutím na vysokú pravdepodobnosť špeciálnej recidívy obvineného, musí prevažovať záujem spoločnosti na zabezpečení relatívne akútnej potreby ochrany spoločnosti pred následkami jeho konania nad jeho právom na preskúmanie jeho zdravotného stavu z hľadiska schopnosti bezpečného vedenia dopravných prostriedkov v neskoršej budúcnosti.

Uloženie trestu zákazu činnosti podľa § 61 ods. 1, ods. 5 písm. a/ Tr. zák. v prípade splnenia zákonných podmienok je obligatórne a úvahy de lege ferenda na tému možných legislatívnych zmien súvisiacich s možnosťou prehodnotenia trvania výkonu trestu zákazu činnosti sú síce legitímne, ale z hľadiska uvedených aspektov irelevantné. Konajúce súdy pri posudzovaní zákonných podmienok na uloženie trestu zákazu činnosti vedenia motorových vozidiel zhodne dospeli k správne mu záveru, že v prípadoch predchádzajúcich odsúdení (spred 1. novembra 2011) za rovnako právne kvalifikované skutky neexistujú žiadne mimoriadne okolnosti predpokladané ustanovením § 438d Tr. zák.»

Ústavný súd konštatuje, že súčasťou práva na spravodlivé konanie je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (m. m. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Túto požiadavku zvyrazňuje vo svojej judikatúre aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý v tejto súvislosti najmä uviedol: „Právo na spravodlivý proces zahŕňa aj právo na

odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia však neznamená, že na každý argument sťažovateľa je súd povinný dať podrobnú odpoveď. Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad“ (napr. Georgidias c. Grécko z 29. 5. 1997, Recueil III/1997).

Európsky súd pre ľudské práva ale zároveň tiež pripomína, že právo na spravodlivý súdny proces nevyžaduje, aby súd v rozsudku reagoval na každý argument (argumenty), ktorý je z hľadiska výsledku súdneho konania považovaný za rozhodujúci (porovnaj napr. rozsudok vo veci Ruiz Torijo c. Španielsko z 9. 12. 1994, Annuaire, č. 303- B). Aj podľa judikatúry ústavného súdu odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo na spravodlivé súdne konanie (m. m. III. ÚS 209/04, IV. ÚS 112/05).

Ústavný súd sa z obsahu napadnutých uznesení presvedčil, že odvolací a dovolací súd sa námietkami sťažovateľa zaoberali v rozsahu, ktorý postačuje na konštatovanie, že sťažovateľ v tomto konaní dostal odpoveď na všetky podstatné okolnosti prípadu. Z ústavnoprávneho hľadiska preto niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutých rozhodnutí, ktoré sú dostatočne odôvodnené a majú oporu vo vykonanom dokazovaní. Ústavný súd pripomína svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil.

Predmetné rozhodnutia obsahujú podľa názoru ústavného súdu dostatok skutkových a právnych záverov, pričom ústavný súd nezistil, že by ich výklad a závery boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplývajú z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania. Podstatou je, aby postup súdu bol v súlade so zákonom, aby bol ústavne akceptovateľný a aby jeho rozhodnutie bolo možné kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a nearbitrárne. V opačnom prípade nemá ústavný súd dôvod zasahovať do postupu a rozhodnutí súdov, a tak vyslovovať porušenia základných práv (obdobne napr. I. ÚS 50/04, III. ÚS 162/05). Taktiež podľa už mnohonásobne judikovaného názoru ústavného súdu práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru nemôžu byť porušené iba tou skutočnosťou, že sa všeobecné súdy nestotožnia vo svojich záveroch s požiadavkami účastníka konania.

Vo vzťahu k sťažovateľovej rozsiahlej argumentácii o nesúlade ustanovenia § 61 ods. 5 písm. a) a § 61 ods. 7 Trestného zákona s ústavou a dohovorom ústavný súd zdôrazňuje, že vo svojej doterajšej judikatúre už mnohokrát zdôraznil, že táto otázka sa môže stať len predmetom konania podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) ústavy, ale iba v prípade, ak kvalifikovaný návrh na začatie tohto typu konania predloží subjekt, ktorý je na to podľa ústavy alebo zákona aktívne legitimovaný (m. m. IV. ÚS 11/04, III. ÚS 262/04, IV. ÚS 199/07, I. ÚS 414/2010, II. ÚS 253/2016, II. ÚS 266/2016, II. ÚS 291/2016), pričom sťažovateľ ako fyzická osoba k aktívne legitimovaným subjektom nepatrí. Z uvedeného zároveň vyplýva, že ústavný súd v rámci konania o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nie je oprávnený akýmkoľvek spôsobom rozhodovať o súlade právnych predpisov [porovnaj čl. 127 ústavy a § 49 a nasl. zákona o ústavnom súde, resp. čl. 125 ods. 1 písm. a) ústavy a § 37 a

nasl. zákona o ústavnom súde].

V nadväznosti na už uvedené ústavný súd považuje za potrebné poukázať aj na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej je každé konanie pred ústavným súdom ústavou a zákonom koncipované výlučne ako samostatné konanie, a preto platná právna úprava neumožňuje uskutočniť v rámci určitého typu konania aj iný typ konania (konaní) pred ústavným súdom (m. m. II. ÚS 66/01, II. ÚS 184/03, III. ÚS 184/06, IV. ÚS 314/07), t. j. vo veci sťažovateľa v rámci konania o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy konanie o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ods. 1 ústavy. Tento právny názor má nesporne aj ústavnú relevanciu, keďže v takomto prípade by si senát ústavného súdu, do ktorého pôsobnosti patrí rozhodovanie o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (pozri čl. 131 ods. 2 ústavy), prisvojil pôsobnosť vo veci, ktorá je ústavou (pozri čl. 131 ods. 1 ústavy) zverená do pôsobnosti pléna ústavného súdu. Aj ústavný súd je totiž viazaný čl. 2 ods. 2 ústavy, a preto senát ústavného súdu si nemôže v rozpore s ústavnou úpravou prisvojovať právomoc pléna ústavného súdu, a to ani vtedy, ak by to v okolnostiach prípadu mohlo byť v prospech ochrany základných práv a slobôd (porovnaj m. m. IV. ÚS 50/2010).

Ústavný súd zdôrazňuje, že postupom všeobecného súdu, ktorý pri svojej rozhodovacej činnosti uplatní právny predpis (právnú normu) v znení, ktoré bolo v čase rozhodovania platné a účinné, nemôže vzhľadom na prezumpciu ústavnosti právnych predpisov porušiť základné práva alebo slobody účastníkov konania, tak ako to bolo aj v prípade sťažovateľa.

Vzhľadom na uvedené sa ústavný súd tvrdenou neústavnosťou namietaných ustanovení Trestného zákona nezaoberal.

Nad rámec odôvodnenia uznesení krajského súdu a najvyššieho súdu ústavný súd dodáva, že sa nemôže stotožniť s tvrdeniami sťažovateľa, že skutočnosť, na ktoré poukazuje, sú také, ktoré by nemal súd brať do úvahy. Rovnako ako najvyšší súd, aj ústavný súd konštatuje, že skutku sa v roku 2009 nedopustil sťažovateľ vo veku blízkom veku mladistvých, keďže mal už 24 rokov. Pokiaľ sťažovateľ argumentuje, že sa skutku v roku 2009 dopustil z mladíckej nerozvážnosti, ani tento argument nie je akceptovateľný. Práve zo skutočnosti, že sťažovateľ opätovne, a to ešte dvakrát viedol motorové vozidlo pod vplyvom alkoholu, možno vyvodíť, že nešlo o mladícku nerozvážnosť, ale štandardné správanie sťažovateľa, od ktorého ho neodradila ani skutočnosť, že za takýto čin bol právoplatne odsúdený. Ústavný súd zdôrazňuje, že súd nemusí vziať do úvahy odsúdenie uložené pred 1. novembrom 2011, ak by vzhľadom na mimoriadne okolnosti predchádzajúcich prípadov bolo pre páchatel'a použitie trestnej sadzby trestu zákazu činnosti podľa § 61 ods. 3 alebo 5 Trestného zákona neprímerane prísne. Preto nie je možné považovať iba vyhlásenia sťažovateľa o jeho budúcich plánoch v živote (plánuje si založiť rodinu, podnikat' a študovať) za mimoriadne okolnosti predchádzajúcich prípadov. Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že tvrdenie sťažovateľa o tom, že trest bol sťažovateľovi uložený iba na základe rigidného formalizmu, bez vykonania náležitého dokazovania je neprímerané a neakceptovateľné. Ústavný súd navyše zdôrazňuje, že tvrdenia o tom, že súd nevykonal náležité dokazovanie, nie je ničím podložené. Iba samotná skutočnosť, že súd z dôkazov, ktoré boli obsahom spisu, vyvodil iný záver, ktorý je v rozpore s názorom a predstavou sťažovateľa, neznamená, že súd dokazovanie nevykonal v súlade s príslušnými ustanoveniami Trestného poriadku.

Ústavný súd po preskúmaní napadnutého uznesenia najvyššieho súdu konštatoval, že je primeraným spôsobom odôvodnené a nie je arbitrárne, a preto je z ústavného hľadiska akceptovateľné a udržateľné.

Ústavný súd dospel k záveru, že právne závery krajského súdu a najvyššieho súdu nemožno považovať za arbitrárne alebo zjavne neopodstatnené, v dôsledku čoho nezistil príčinnú súvislosť medzi napadnutým uznesením krajského súdu a

	<p>najvyššieho súdu a sťažovateľom namietaným porušením základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.</p> <p>V závere ústavný súd uvádza, že namietaným porušením sťažovateľových práv podľa Charty základných práv Európskej únie a základných a iných práv, ktoré neboli obsiahnuté v petite sťažnosti, sa ústavný súd nemohol zaoberať. Ústavný súd má v ústave a v zákone o ústavnom súde presne definované právomoci, uplatnenie ktorých je viazané na splnenie viacerých formálnych aj vecných náležitostí návrhu na začatie konania (čl. 127 ods. 1 ústavy, § 20 a § 50 zákona o ústavnom súde). Až na výnimky, ktoré v danej veci nie sú relevantné, je ústavný súd pritom viazaný návrhom na začatie konania (§ 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde). Pokiaľ teda sťažovateľ nežiadal v petite sťažnosti, aby ústavný súd vyslovil aj porušenie ním označených práv obsiahnutých iba v odôvodnení rozhodnutia, ústavný súd na ich preskúmanie nemá právomoc. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EŠLP a iných súdov	<p>IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04 EŠLP: Georgidias c. Grécko z 29. 5. 1997, Recueil III/1997; Ruiz Torijo c. Španielsko z 9. 12. 1994, Annuaire, č. 303- B</p> <p>III. ÚS 209/04, IV. ÚS 112/05</p> <p>II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96</p> <p>IV. ÚS 11/04, III. ÚS 262/04, IV. ÚS 199/07, I. ÚS 414/2010, II. ÚS 253/2016, II. ÚS 266/2016, II. ÚS 291/2016</p> <p>II. ÚS 66/01, II. ÚS 184/03, III. ÚS 184/06, IV. ÚS 314/07</p>
súvisiace právne predpisy	zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov
klúčové slová	trest trestné konanie-rozhodnutie o treste Ústavný súd Slovenskej republiky-súlad právnych predpisov

Spracovalo Analytické oddelenie Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.